

ПОЗОРИШТЕ

Број 47

Септембар, октобар 2022

Година 66.

Нови пројекти

„Народни посланик“
„Покојник“
„Без њорџфеља“
„Под оба Сунца“
„Магбеш“
„Сиџнице које живоџзначе“
„Живоџињска фарма“
„Џенџлмен“
„Музеј воџџаних фигура“
„Ноћ џрибада“

Фестивали

ФИАТ 2022

Међународни фестивал луџкарсџва 2022

Град џеаџар Будва

Пургаџорије

Барски џеџоџис

Корифеј

„Боинг – Боинг“ на фестивалима у Крагујевцу и Зајечару

Нуџићеви џуџокази

Садржај:

Позориште

- Нушићеви путокази **2**
- „Народни посланик“, успјешна прича о вјечности лицемјерства **4**
- Безвременни Нушић **5**
- „Покојник“ - Нушићева слика друштва у којем је закон – безакоње **7**
- Нушић је позоришни геније **9**
- „Под оба Сунца“ - прва инсценација романа Огњена Спахића **11**
- „Без портфеља“ - болна комедија о људима изнад или испод једне линије живота **13**
- Критика „Без портфеља“ - Драган Копривица **16**
- „Магбет“ - визуелно упечатљив кошмарни сан **18**
- „Ситнице које живот значе“ - прича о љубави, пријатељству и помоћи **20**
- „Животињска фарма“ - плес о диктатури и подређености у друштву **22**
- „Центлмен“, поетика и публика – потпорни стубови позоришта **23**
- „Музеј воштених фигура“ о свијетлим и тамним странама људске природе **24**
- „Ноћ трибада“ - пројекат за еманципацију жена **25**
- „Процес“ (ЦНП) о нечовјечности система **26**
- „Обожаватељка“ - појединачне судбине - одрази глобалних проблема **27**
- ФИАТ 2022: „Тиха кућа“ – најбоља представа **29**
- Међународни фестивал луткарства: „Робот“ – најбоља представа **31**
- „Град театар“ Будва: премијера и бројни програми **32**
- Град театар“ Будва: „Како да се вратимо кући?“ **33**
- КФПД: Котор на путу за професионално позориште за дјецу **35**
- Акценти округлог стола КФПД: „Котор има шансу да буде велеград“ **37**
- „Пургаторије“, три премијере обиљежиле Фестивал **39**
- „Барски љетопис“: премијера и пет гостујућих представа **41**
- „Корифеј“, смотра независне позоришне продукције **42**
- „Боинг – Боинг“ на фестивалима у Крагујевцу и Зајечару **43**
- Награђене „Ана Карењина“ и „Крваве свадбе“ **44**
- „Ифигенија“ на фестивалима у Велесу и Приштини **46**
- „Коњи убијају, зар не?“ на РУТА фестивалу **47**
- „Шћери моја“, три престижне награде на Театар Фесту „Петар Кочић“ **48**
- „Укроћена горопад“ на Шекспир фестивалу - (Не)Конвенционални Шекспир **49**
- „Град театар“ партнер на пројекту „СВИЈЕТ МОГУЋНОСТИ“ **50**
- Фестивал „Театар на раскршћу“ : Мићуновићу Награда за најбољу режију **51**

Биљежимо

- Лара Драгојевић и Павле Богојевић освојили награде у Москви **52**

Филм

- Био–библиографија Живка Николића - „У трагању за златном жицом“ **53**
- Монтенегро филм фестивал: „Ми смо дјеца филма“ **56**

У трагању за истином и слободом

Позориште је по свом хабитусу један од најин-
гениознијих човјекових „компромиса са самим
собом“. Компромиса у трагању за истином и сло-
бодом. Има теоретичара и стваралаца који у тој
тврђњи иду даље и цијене да је позориште ис-
више широк појам да би му се могла одредити
улога. Но, једно је сигурно - драмска умјетност је
кроз вјекове пружала могућност за различита ис-
траживања о „суштини човјека и свијета“. На тим
основама, изумећу осталог, темељи се смисао и
улога позоришта у друштву, од античког до театра
савременог свијета.

Трагање за истином и слободом, који и јесу сми-
сао људског постојања, било да се ради о поје-
динцима, или ситуацијама и појавама у заједници
на микро или макро плану, теме су интересовања
драмских умјетника у Црној Гори. Они су у ми-
нутих пет мјесеци, слободом изражавања, кроз
различите форме, од поетског театра, преко кла-
сике до постмодернизма, трагали за истином као
највећим дометом позоришта.

Истину је, како тврди редитељ Егон Савин,
најтеже „довести на сцену, чисту и снажну. То је
највиши домет позоришта“. У позоришту, као и у
животу, цијени овај познати стваралац, нема ре-
цепта за усјпех, али да би се то остварило „постоје
многи предуслови: провокативна тема, високи
умјетнички захтјеви према себи, сарадницима
и глумцима, уважавање гледаоца, духовитост и
емотивност фабулирања, што значи блискост с
ликовима, разумевање њихових заблуда и стра-
сти, и – још понешто.“

У тој слободи изражавања, као темељној фор-
ми у њеном пуном значењу, снагом умјећа стигло
се до љепота које су свијетлиле са сцена од Бара,
преко Котора, Тивта, Будве, Цетиња, до Никшића,
Подгорице, Пљеваља и Колашина. Живјело је по-
зориште у новим насловима од „Ноћи трибада“,
„Музеја воштаних фигура“ преко „Џентлмена“ до
„Животињске фарме“, са „Магбетом“ до „Ситница

које живот значе“, у трагањима „Под оба Сунца“ за
истинама и заблудама ликова из „Покојника“, „Без
портфеља“ и „Народног посланика“. Приче исти-
ните, болне и отрежњујуће. Оне које живот и по-
зориште творе, истовремено. Оживљене у намје-
ри да својом естетиком и нарацијом дјелотворно
учествују у изградњи квалитетнијих међуљудских
односа. Сажетак ових сценских дјела проистиче
из њихове умјетничке слојевитости и драмске
поетичности, која нас доводи до спознаје „о нама
самима“ и нашем односу са другима, у циљу боље
комуникације и разумевања. Та дјела имају и
заједнички именитељ - прецизан увид о томе у
каком свијету живимо, било да се дотичу егзи-
стенцијалног, политичког, економског, духовног
или било ког другог.

На путу узвишености, спознаје истине и
„освајања слобода“ конципирани су и минути
љетњи позоришни фестивали У Црној Гори: Бар-
ски љетопис, Которски фестивал позоришта за
дјецу, Град театар Будва, Пургаторије, ФИАТ, Ко-
рифеј и Фестивал луткарства. Они су сопственом
и гостујућом продукцијом створили особене кон-
тексте, у којима се прожимала умјетничка естети-
ка и живот. У тој синергији настао је архив пред-
става које су биле глас савремености, носиоци
идеје за бољу стварност и њен важан чинилац ис-
тинске критике. Све у циљу бољег и праведнијег
друштва. Као дио, не само, историје драме и позо-
ришта, већ и заједнице.

У сусрет новим причама и фестивалима, прије
свих, оног који је посвећен Његовом Височанству
– ГЛУМЦУ („Међународном фестивалу глумца
Никшић 2022“), ми Вас чекамо на старој адреси:
Никшићко позориште; Трг Саве Ковачевића, бр. 5.
„Позориште“ је отворено.

Славојка Маројевућ
niksickopozoriste.id@gmail.com

Осврћ с' њоводом

Нушићеви путокази

Пише:
Јанко Јелић

Истина је Нушићева улазница за позориште, а ми ту улазницу једино можемо платити спремношћу да признамо ту истину и да се са њоме суочимо као са одразом у огледалу.

гледало је да се и у позоришту и далеко око позоришта дешава нешто посебно што оставља траг и на људима који и не посјећују театар. Добри познаваоци кажу да се Нушић у Никшићком позоришту није постављао седам деценија. И остале сцене у Црној Гори су га такође дуго чекале. Сама та чињеница је довољна да нашег „Народног посланика“ оцијенимо као посебан изазов и као неочекивану

Фото: Анка Гардашевић

„Народни посланик“/ НП и ЦКП

Последњег дана септембра на сцени Никшићког позоришта одигран је Нушићев „Народни посланик“ изашао из копродукцијске сарадње нашег позоришта и пљеваљског Центра за културу. Пред двораном без празног мјеста и уз незадовољство бројније публике која није успјела да дође до карте. Уз претходну еуфорију, уз бројне аплаузе током извођења, уз овације на крају представе. Са коментарима одушевљења и питањима када се „Посланик“ опет игра у Никшићу и отвореним понудама за играње на сценама у комшијским градовима и позориштима. Једном ријечју, десила се свечаност која можда и није била планирана.

Свакако је за овдашње прилике премијера представе велики догађај, но, ипак, за ову прилику из-

храброст у контексту општег друштвеног амбијента. Него, за разумијевање атмосфере коју је у граду Никшићу, али и шире, произвела ова представа потребно је и нешто више од пуких чињеница и описа везаних за глуму, адаптацију, сценографију, костиме и публику. Има нечег у овој Нушићевој драми што данас међу нама игра и самим читањем, или тек пуким присјећањем на некадашње читање. Зато кренимо од тог подсјећања.

„Народни посланик“ и друге Нушићеве драме су у претходним образовним програмима и системима биле обавезна лектира. Азбука кроз коју се упознајемо са драмском књижевношћу. Образац класичне драме, прецизније комедије, за читаоце, писце, редитеље, глумце и гледаоце. Нушић није

био само наш најбољи комедиограф, он је једноставно велики писац у свим мјерилима и оквирима. Да је писао на енглеском или француском језику стајао би одмах иза Шекспира и Молијера. Или уз њих. Но, усуд „малога“ језика и културе „малога“ народа пратио је и њега као и многе наше књижевнике. Ипак, то га није спријечило да буде најреферентнији узор наше драмске књижевности и увијек актуелни путоказ како драма треба да изгледа и чиме треба да се бави и у књижевном тексту и у позоришној представи.

А гдје нас то води тај Нушићев путоказ? Чини се да нас упућује на саме почетке позоришта и драмске књижевности. На оне моменте у историји кад између књижевности и театра готово да није било разлике. У антички полис гдје је позориште

ништа мање. А у публици сви. Цијели народ, најшири аудиторијум. Шта тај силни и шаренолики свијет тражи тако окупљен око сцене? Шта жели да види и да чује? Свакако да се нада нечем лијепом, можда и чудесном. Свакако да се диви умјетничком изразу и идеји. Али, првенствено свијет очекује катарзу. Очекује прочишћење и ослобођење. Од чега, питамо ли се? Па, од лажи. Од несагледиве гомиле обмана које притискају и ум, и душу, и срце. Од себе огрезлог у преварама и опсјенама. А од свега тога ослобађа и прочишћава само проста и непосредна истина. Дакле, сва та сила обичног свијета у позоришту није тражила ништа друго до истину. Истину о себи и ономе што је себи најближе. Ону за коју Христос каже:

„Спознајте истину и она ће вас ослободити.“

Како у антици тако и данас, а посебно код Нушића, посебно код феле великих писаца којима није потребна адаптација и драматизација јер се њихови текстови играју самим читањем на оној метафизичкој сцени. И јер су се већ одиграли у животу. И јер не престају да се играју.

Зато је нашим редитељима и глумцима Нушићев текст изазов задовољства у истини, а не изазов одгонетања проблема. Зато јер смо ми проблем већ доживјели и живимо га. И очигледно су га живјели и наши родитељи. И родитељи наших родитеља. Зато што у Нушићевом тексту ми већ одавно живимо и препознајемо своје ближње. Зато јер глумац такав текст може да интерпретира и без иједног гледаоца јер је одавно у њему постао сам себи публика. Овдје се, у ствари, ради само о храбрости да се призна да је Нушићева прича сушта истина и да је њена истинитост први и основни разлог њеног претакања у књигу, а из књиге на сцену. Истина је Нушићева улазница за позориште, а ми ту улазницу једино можемо платити спремношћу да признамо ту истину и да се са њоме суочимо као са одразом у огледалу.

Дакле, играјући „Посланика“ наше позориште и наши глумци не играју пред публиком већ пред собом и сопственом храброшћу. И наша публика не гледа глумце и њихове артистичке враголије, већ гледа себе. И наши писци зачуђени стоје пред путоказом који упућује да је задатак књижевника прије свега да се бави истином и да их једино та категорија може сврстати међу оне који се могу кретати нушићевским стазама.

(Аутор текста је умјетнички директор Нушићког позоришта)

„Народни посланик“/Бобан Чворовић и Стеван Вуковић

било обавезан институт значајнији од двора, суда и скупштине који су били власт таман као што су и данас власт, додуше у неком модификованом облику. Уосталом, о тој модификацији говори сам Нушићев „Посланик“. И свако коме се позориште и данас чини значајним институтом потражиће изворе тог значаја управо у том античком доживљају позоришта. Дакле, зашто је позориште у почецима цивилизације било тако цијењено и зашто је представљало незаобилазну институцију сваке заједнице која је себе сматрала просвећеном? Покушајмо себи да опишемо тај далеки театар. Писац непознат, глумци безимени и под маскама. Редитељ, сценограф и костимограф несвјесни своје улоге. На сцени само прича и игра. Ништа више и

„Народни посланик“ у режији Горана Булајића

Успјешна прича о вјечности лицемјерства

„Народни посланик“ у адаптацији и режији Горана Булајића

„Трудили смо да нађемо те вјечне чворове који се вежу са данашњим временом. По реакцијама, мислим да смо то успјели и да смо причу, која је стара 140 година, осавременили“, казао је редитељ након никшићке премијере.

Скоро 140 година је од настанка дјела **Бранислава Нушића „Народни посланик“**. Нимало охрабрујуће не дјелује чињеница да као друштво, али и као појединци, нијесмо ни мало одмакли. И даље је лицемјерство на сцени, народно повјерење лако поткупљива „роба“, власт битна због ситних интереса, а човјек, онај прави, „скрајнут“ са сцене.

Показали су то Горан Булајић, који је адаптирао и режирао „Народног посланика“ и глумачка екипа која је ту поставку веома добро изнијела на сцени и показала због чега је Нушић и даље актуелан.

Представа, која је рађена у копродукцији Никшићког позоришта и пљеваљског Центра за културу, премијерно је изведена у Пљевљима и Никшићу, а громогласни аплауз публике показао је шта мисле о њеној успјешности.

Прво ја као адаптацијор, а затим и колектив, глумачки, који се активно укључио у можда најтежи и најкомплекснији дио приче – како је осавременили, трудили смо се да нађемо те вјечне чворове које је вежу са данашњим временом. По реакцијама мислим да смо то успјели и да смо

причу која је старија 140 година осавременили, казао је након никшићке премијере **Горан Булајић**.

Он је признао да му у овом времену, можда и није било тешко осавременили „Народног посланика“.

Лицемјерје је вјечни категорија. Парадоксално је, али ова прича иде у прилог томе, о вјечно-стари лицемјерја и осталих грехова. Нушић је то прочитаво са својих 18 година, а ми се трудимо да га пратимо. Савременост нам баш нуди добре реплике за ову причу. Не бавимо се савременом-дневном политиком, али ако имамо ребаланс будућности данас, а ми смо га написали и урадили прије мјесеца и по дана, није то случајно, уз осмијех је казао Булајић.

Млади и изузетно надарени **Стеван Вуковић** предводио је глумачку екипу која се, стиче се утисак, лијепо забавила на сцени, а онда успјела и да забави публику, али и скрене пажњу на грехове данашњице.

Јасно је да живимо у политичком друштву које очигледно не може да нађе прави пут, да изађе из свих проблема, а проблеми су све учешћалији, све их више има. Немамо то водиле за којом треба поћи. Тај неки савјет газда, некакав човјек који има себе које издаје, машта да буде народни посланик. На крају заврши на поду као и многи, казао је Вуковић који је тумачио лик Јеврема Прокића, несудбоног посланика, довољно „савитљивог“ за политику, али недовољно да уђе у Скупштину.

Мислим да смо успјели да досегнемо савременост. Могу рећи да то није било толико тешко управо због тога што је полазна тачка Нушић. Чини ми се да скоро 140 година живимо реалношћу која не одмиче од овог комада. То је нажалост нешто што је чињенично стање и због тога не мислим да је толико тешко било поставити овај комад, сматра Вуковић.

Поред њега, глумачку екипу чине и: **Марија Ђурић, Маша Божовић, Никола Васиљевић, Ања Дрљевић, Матија Мемедовић, Бобан Чворовић, Милица Кекић, Павле Богојевић, Лазар Ђурђевић, Велизар Касалица и Небојша Вулановић**. За сценографију представе је задужена **Анка Гардашевић**, а урадила костиме је **Оливера Ераковић**.

Светлана Мандић
(Вјештица)

Безвремени Нушић

Пише:
Марија Сарай

...само зналац у драматуршком занату има храброст, умјетнички прогон, који може довести до успјешног формирања Нушића у инсценацију коју је у својој завршници остварио Булајић. Све похвале за „ушарафљивање“ ликова у *dramatis personae* које су ову млади људи успјели остварити, а искуснијима на раду и подршци својим ставом који се и те како осјетио на сцени као вриједност без које тим не може успјети у изведби, која се зове истина. Вјеровали смо им, што значи да су успјели.

Премијера „Народног посланика“ у Никшићком позоришту је испраћена *standing ovations* што би рекао наш „модерни свијет“, а за оне са љепшим вокабуларом „бјеше свијет на ногама“, да ода почаст инсценацији те познате комедије Бранислава Нушића са потписаном адаптацијом и режијом Горана Булајића.

У времену данашњем (намјерно убацујем ово вријеме као дистинкцију) на црногорској позоришној сцени имамо необичну „појаву“ – најезда Нушића и његове мисли, адаптација на оригиналан драмски текст као што је виртуозно урадио Булајић, и/или по мотивима Нушића што је случај са представом „Без портфеља“, Градског позоришта Подгорица, аутора Стевана Копривице у режији Бранислава Ђаге Мићуновића и „Покојник“, пројекат Црногорског

народног позоришта и Центра за културу Тиват, у редитељском штриху – рукопису Егона Савина.

У питању је својеврсни феномен. Откуд одједанпут Нушић?

Прво да експлицирам принцип којим се водио Булајић, односно да похвалим „кржави рад“ којим се дошло до адаптације у „Народном посланику“. Наиме, само зналац у драматуршком занату има храброст, умјетнички прогон који може довести до успјешног формирања Нушића у инсценацију коју је у својој завршници остварио Булајић. Пребацивање на фону „прилагођавања“ у слике данашњице није адаптација. Она је морала бити вођена кроз лик и средствима, која се не само кроз драмску радњу, већ кроз смислене и духовите дијалоге, сукобе и у интеракцији се морају прилагодити (не ради задовољења форме), већ у циљу умјетникове побједе нам дискурсом из којег долази драмски предложак и онај у којег га преводи тј. ствара нови. То истини за вољу није угађање времену, већ показивање и доказивање аналогije безвременог Нушића, због чега ће сви поштоваоци театра бити задовољни ако не у цјелости, онда макар у техничком и занатском дијелу који треба да служи и другима за примјер, како се ваља, може и мора „делати“ на адатацијама.

Булајић је (чини ми се) намјерно остао у траговима времена када је настао Народни посланик, дакле у шугу костима (иако је савремен), маниру просидбе, улоге мајке и сл. То се могло избјећи, али се не би (можда) препознао Нушић. То би било по мотивима. Нов текст. Нов позоришни комад са, може бити, сасвим другачијим насловом.

Ритам, темпо, музика, свјетло, костим и сценографија прате слике, „играју“ по редитељским типкама

Фото: Анка Гардишевић

„Народни посланик“ у виртуозној адаптацији Булајића

„Народни посланик“ – трагикомедија данашњице

док је ансамбл заиста посебан. Булајић је изабрао младе глумце као носиоце игре, док је „искусније“ поставио као стубове које носе бочне радње.

Главни глумац Стеван Вуковић има снагу и подсјећа понајвише на Бату Стојковића, док се с друге стране „осјећа“ Зоран Радмиловић. Он је Тај што „коси и воду носи“ у „Народном посланику“, чак и да му је одређен споредни задатак, уласка и изласка на сцену. Остали дио ансамбла је био на једној страни а он сам на осами своје јакости. Успио је Булајић да избалансира ову „тешкоћу“ подјеле. Уколико схватимо да је већина ансамбла тек завршила основне студије глуме, ствар је умногоме и разумљивија. Све похвале за „ушарафљивање“ ликова у *dramatis personae* које су ову млади људи успјели остварити, а искуснијима на раду и подршци својим ставом који се и те како осјетио на сцени као вриједност без које тим не може успјети у изведби, која се зове истина. Вјеровали смо им, што значи да су успјели.

„Народног посланика“, прву комедију Бранислав Нушић је написао као деветнаестогодишњи студент. Радња ове комедије се бави питањима освајања власти, паланачким парламентаризмом и начинима како се бира посланик. Тринаест година је прошло од написане драме до прве инсценације (1896), а штампани примјерак је изашан након четрдесет година (1924).

Нушић је ову комедију написао као продукт политичких прилика у Србији, у времену владавине Обреновића, гдје је исмијавао власт, драмским средствима... па се ово дјело сврстава у друштвену комедију тј. комедију нарави.

Да се вратимо Булајићу и његовом раду. Он је урадио најтеже могуће. Изнио је све на „видјело“ а позиција, опозиција, властела овдашња и ондашња, вјерски достојници и ми „обичан пук“ испратисмо с пажњом (а Бога ми и стрепњом), „Народног посланика“ у продукцији Никшићког позоришта и Центра за културу Пљевља, са задовољством у којем се ужива у комедији и комичном.

Није Булајић „држао страну“ нити је претјерао са

„држањем воде у устима“. Осјетило се да се свако препознао, али се није дало замјерити. Истина је истина, она не боли. Зле намјере и малициозност су ране које се не залијече никада. Публика је највећи и најсуровији судија. Смијех је био искрен. Није било снисходљивости елитистичком театру, није било шмирања за финансијера пројекта.

Најважније од свега је упитати се: Како је могуће направити овакав искорак у театраском смислу када је „Народни посланик“ наша свакодневица? Премијера је изведена непосредно пред изборе – октобарске. Док смо се поздрављали једни са другима (знате да је премијерска публика посебна) сазнала сам да није изгласано неповјерење Скупштини Црне Горе. А на сцени, у реплици, Булајић је искористио термин од претходног дана, најактуелнији од свих егзистенцијалних у септембру 2022. а то је – ребалас Буџета. И то је успио уметнути у добити аплауз. Могао је и ово о Скупштини, слободно...

Осјетила сам да ће се ти „пунктови“ мијењати са актуелним дешавањима и бити јаки, потребити, истинити.

Ово није памфлет комичног, већ трагикомедија данашњице коју да би сварили и остали у чистој свијести, морамо смијехом ишћерати „ђа’оле црне“, ко год да су.

Народник посланик Горана Булајића није капсулиран и то је његов квалитет прије свега. Жао ми је што се Нушић у многобројним пројектима „рауби“ зарад вриједност у које ни „извођачи“ елитистичких група већ одавно не вјерују.

Нашим црногорским умјетницима, већ поменути, одајем дубоки наклон за „херц“ и препознавање тренутка у којем се налазимо и Нушића нао лајт мотив, окидач, драфт, предложак, оригинални текст за драматизацију или адаптацију, јер је истина у животу различита од оне у умјетности, а увјерљивост још тежа у сагледавању позоришног дискурса. Због тога сви заслужују аплауз као што је „Народни посланик“ испраћен на премијери у Никшићком позоришту.

„Покојник“ премијерно на сценама у Тившу и Подгорици

Нушићева слика друштва у којем је закон – безакоње

Егон Савин: *Случај Павла Марића открива горку истину о савременим појавама и немоћи поштених људи да се одбране пред похлепном најездом. У овој комедији Нушић је директно насликао спрегу власти са криминалом, као што је отворено приказао полицијско насиље над грађанским правима и слободом личности.*

Представа „Покојник“, коју је по тексту **Бранислава Нушића**, режирао и адаптирао **Егон Савин**, у копродукцији **Црногорског народног позоришта (ЦНП)** и **Центра за културу Тиват**, премијерно је изведен **30. јула** на тиватским „Пургаторијама“ – **Међународном фестивалу медитеранског театра**. Премијера и репризе у ЦНП-у одржане су **6. 7. и 8. октобра**, чиме је национални театар отворио нову позоришну сезону. Поред Савина који је одабрао и музику, у ауторском тиму су: сценографкиња **Весна Поповић**, костимографкиња **Јелена Стокућа**, асистенткиња костимографкиње **Гордана Булатовић**, **Дубравка Дракић** која је била задужена за сценски говор, извршна продуценткиња **Нела Оташевић** и асистенткиња редитеља **Радмила Божовић**. Нушићеве јунаке играју: **Марко Баћовић**, **Бојан Димитријевић**, **Бранка Оташевић**, **Горан Вујовић**, **Александар Радуловић**, **Лазар Драгојевић**, **Славко Калезић**, **Слободан Маруновић**, **Стеван Вуковић**, **Дејан Иванић**, **Стеван Радусинов**, **Радмила Божовић**, **Јадранка Мамић**, **Драган Рачић**, **Слободан Вујадиновић**.

Ова верзија „Покојника“ прилагођена је црногорском менталитетском и језичком миљеу и контексту.

Савинова адаптација „Покојника“ прилагођена црногорском менталитету

Редитељ Савин, говорећи о сатиричном значењу Нушићеве комедије, уочи премијере у тиватском Центру за културу, појаснио је да то дјело даје „слику друштва у којем је закон – безакоње и пљачка“.

Трка за професијом неприкосновена је и под заштитом је власти. Случај Павла Марића открива горку истину о савременим појавама и немоћи поштених људи да се одбране пред похлепном најездом. У овој комедији Нушић је директно насликао спрегу власти са криминалом, као што је отворено приказао полицијско насиље над грађанским правима и слободом личности. Слика друштва у којем је закон – безакоње и пљачка, у „Покојнику“ је лишена оне нушићевске

МАРУНОВИЋУ НАГРАДА ЗА БРАВУРУ

Првак Црногорског народног позоришта Слободан Маруновић, добитник је Награде за глумачку бравуру на Фестивалу медитеранског театра Пургаторије 2022 за улогу *Господина Ђурића* у представи „Покојник“.

„Слободан Маруновић жанровски прецизно и вјешто обликује Господина Ђурића, као самоувјереног, бескрупулозног представника савременог свијета, у коме новац и успјех представљају највише вриједности, те подвлачи симболичку универзалност радње, успоставља снажну размјену са публиком и на тај начин употпуњује слику којом се жели представити друштво у представи „Покојник“, наводи се у образложењу Жирија.

„Покојник“ / Марко Баћовић и Слободан Маруновић

веселости и разиграности. У сатиричном шону, препуном горчине, комична слика менџалиџија замијењена је овдје суморном сликом и опорим разрешењем без перспективе. Заједно је сатирично значење „Покојника“ потпуно и веома ефектно. Нушић се у „Покојнику“ представља као неумољиви сатиричар који сада више не упућује благе подсмијехе друштву и појединцу доводећи их у недољиво комичне ситуације, већ веома сугесивно, џамним бојама, приказује лажни морал представника буржоаског друштва али и безакоње и корупцију на којима почива чисти друштвени поредак. Нушић је говорио о времену раздобља. То је значило друго него што значи данас. Значило је вријеме које се претвара у савим другачије вријеме. Ушћало је на породицу, на друштвене односе, али и на умјешности. Заједно и Нушић никад није добио позоришну критику. Добио је пред смрт у Загребу за „Покојника“. Радиле су га редиџери који нијесу били школовани. Ми сви носимо маске, а наш животи је састављен од неколико маски које употребљавамо у различитим околностима. Преко њих маски се препознајемо и комуницирамо. Позориште показује узнемирујуће драмске ситуације у којима маске падају и указује се право људско лице. Нушић је успио у „Покојнику“ да направи џакве психолошке ситуације у којима маска мора да падне. И покаже се право лице појединца, али не само појединца него и друштва. То је велики домет Нушића. Комедија је средство а не циљ. Средство да изошћимо свој сатирички, критички поглед на друштво, рекао је Савин на прес-у уприличеном поводом тиватске премијере. Он је два дана касније, након што је „Покојник“ премијерно изведен, изразио задовољство умјетничким дометима инсценираног „Покојника“ и реакцијом публике.

Направили смо представу која је оштра, сажета и духовита. То су вриједности до којих ми је циљ. Имамо оружје. Оружје је осмијех, иронија. Оружје је и схватање сопственог живота недовољно озбиљно. Трагично је када човек нема свијести о томе да живимо у пролазном свијету,

да ће се и овако и онако, животи представља једном завршени. Чини ми се да ће овај комад бити задовољство гледања дуги низ година, увјерен је Савин. Он је истако да Црногорско народно позориште тренутно има четири фантасична млада глумца и пет фантасичних глумица, што је ријетко срећи у европским размјерама. То је велики капитал. Можеће правилни представе које ће бити запажене у европским размјерама. Савин је додао да му рад у Црној Гори представља посебно задовољство, јер је у досадашњем процесу стварања на црногорским сценама увијек стварао нова пријатељства која трају.

Најважнија улога позоришта у савременом свијету је да се зближимо, а не да се раздвајамо. Позориште спаја, зближава људе, а неке друге инстинкције их раздвајају. Савремено позориште је у великој кризи. Посидрамским џеатром почело је ишћеривање публике из позоришта, што иде на руку онима који дају паре за културу, оцијенио је познати редитељ.

Егон Савин је један од најугледнијих регионалних редитеља, који је у Црногорском народном позоришту режирао неколико веома успјешних, награђиваних представа са богатим посродуцентким животом, као што су: „Обломов“, „Злочин и казна“, „Нигдје никог немам“...

У квалитет драме „Покојник“ увјерени су и руководиоци продуцентских кућа – ЦНП-а и Центра за културу Тиват. Директор ЦНП-а Марко Баћовић који у овом комаду игра главну улогу - Спасоја Благојевића, тврди да је „Покојник“ истовремено и драма и комедија, а уједно и жестока сатира.

Нажалост, потврдило се да неке мане менџалиџија и друштва које су постојале 1937. године у Југославији постоје и данас, можда чак и у ошћријем облику. Неке од најбољих режија Нушића, икада урађених, су управо представе Егона Савина. Увјерен сам да ће и „Покојник“ бити велики позоришни догађај. Нушић већ 27 година није игран у ЦНП-у. Мислим да је ово прави џес и прави редиџер за ово вријеме и за овај ансамбл, казао је Баћовић.

Дијана Синдик, в. д. директорице Центра за културу Тиват истакла је да се ради о изврсној представи за коју се предвиђа дуг позоришни живот на сценама у Црној Гори и региону.

Након изведене премијере, ауторски тим, глумци и продуценти су констатовали да Тиват има високо професионалне услове за озбиљни фестивал, те да ту оцјену темеље на досадашњим, успјешним, издањима „Пургаторија“.

С. Маројевић

У Тивту промовисана књига „Један други Нушић“

Нушић је позоришни геније

Егон Савин: *Нушић је једини наш позоришни геније. ...Нушићева сценска истина је нешто специфично, нешто самосвојно, нешто неповљиво у позоришту.*

У Центра за културу Тиват 20. јула представљана је књига „Један други Нушић“ др Рашка Јовановића, а исто вече отворена је изложба цртежа „Сва Нушићева лица“ Зорана Товирца. То вече још једном отворена је прича о значају Нушићевог дјела за драмску умјетност и књижевност земаља региона и шире. Промовисање тог дјела десило се уочи премијера Нушићевих дјела у Тивту, Никшићу, Пљевљима и Подгорици. О Нушићу говорили су театролошкиња др **Јелена Перић**, режисер **Егон Савин**, потомак славног писца, директор Нушић фондације **Небојша Нушић** и **Дијана Синдик**, директорица Центра за културу Тиват.

Ово је врло значајна књиге за све културне раднике и генерално за све људе који се баве умјетношћу. Ово је друго, допуњено издање и представља добар систематски приказ Нушићевих дјела. Прва асоцијација широј публици на Нушића је „Госпођа министарка“ и „Сумњиво лице“. А заправо он је био изузетно плодноносан писац грађанских драма. Нушић је претеча писца грађанских драма у Србији, и историјских комада и трагедија. Многи Нушићеви комади ријетко су извођени. Неки само једном. Кад читате ову књигу просто се даје хронологија извођења. Један лијеп увид од премијерног извођења до обнове. И та дјела нијесу дуго живјела на сцени. И сам аутор Јовановић истиче да редитељи и кад су приступали неким Нушићевим комадима, приступали су му као комедиографу, а не са стране једног озбиљног драмског писца. Бранислав Нушић је био управник у многим позориштима, не само у Србији. И много бољи пријем његових дјела је

био у другим градовима него у Београду, закључак је др Јелене Перић.

Ово је изузетна књига. Читајући је открио сам неке комаде за које нијесам знао да постоје. Нушић, Стерија и Александар Поповић – то је једна величанствена тројка каквих је мало и у свијету. Сва три аутора су створили жанр. Они су стварали своје позориште, из свог доживљаја свијета, из оног што су сматрали да је важно рећи. Нушић је једини наш позоришни геније. Ми имамо доста добрих драмских писаца, али само једног генија. Кроз

дуге године рада провјеравао сам на сцени, како живи садржај који је тај писац понудио. Појављује се живи позоришни израз који плијени. Плијени оне који стварају и оне који гледају, казао је Савин. Он се осврнуо на недовољно вредновање Нушићевог дјела у времену у којем је тај писац живио и стварао.

Нушић никада у животу није добио ниједну позитивну критику од српске званичне критике. То је нешто најстрашније што се може рећи о народу у којем је Нушић рођен и провео радни вијек. Завист која живи и до дана данашњег. Нушић је платио цијену тога. Добио је позитивну критику у Загребу за „Покојника“. Заправо његова дјела су лоше играна. Та његова неизмерна духовитост заносила је у великој мјери режисере и глумце. Јако је мали

Детаљ са промоције књиге „Један други Нушић“

број добрих представа направљених по дјелу Нушићевом. То је била нека врста изнуђивања смијеха. Погрешно схваћен и установљен шаблон начина игре. Али, долазе нова времена и Нушића сагледавамо из нових углова. Вјерујем у нове генерације. Дакле, како играти Нушића? То је велика одговорност за редитеље и за глумце. Нушићев узор је Гогољ. Све смијешно је помало тужно. И кад се смијемо Нушићевим дјелима то није увек грохотни, него горки смијех. Нушићева сценска истина је нешто специфично, нешто самосвојно, нешто непоновљиво у српском позоришту. Али није само ријеч о српском позоришту, него позоришту овог поднебља. У тој комедији може да се препозна свако друштво. Не само балканско, него и шире. Мађари су вољели да изводе Нушића. И Руси, Румуни, Бугари су га изводили. Пред нама је једна премијера. Ријеч је можда о његовом најважнијем комаду „Покојник“. Надам се да смо успели. На ивици смо да ухватимо то нешто. Живот ћемо сигурно ухватити. Из минута у минут смо препознавали своје време. И то је нешто невјероватно. И зато је Нушић позоришни геније, закључио је редитељ Егон Савин.

Директор Нушић Фондације, Небојша Нушић на интересантан начин осврнуо се на лик и дјело великог комедиографа.

У овом лијепом простору налазе се карикатуре које говоре о Нушићу и његовом стваралачком раду: Нушић као новинар, као књижевник, дипломата, родољуб, бесједник, иницијатор оснивања Павиљона Цвијете Зузорић... Нушић и дјеца... Нушић и композитори... Нушић и сликар Иван Предић. Интересантно је да и сад са мобилним телефоном, аутомобилом и авионом тешко да можемо да обиђемо сва мјеста гдје је он радио и стварао. Нушић је, прије свега, познат као комедиограф, Али, његови визионарски поступци су довели до стварања павиљона Цвијете Зузорић, а био је и претеча првог министра културе у Србији. Он је човек који је владао хумором. Уочавао је наше мане, али није био вулгаран и прост. Живот га није мазио и то се најбоље види у његовој књизи „1915 – трагедија једног народа“. И увијек је носио ту сјету. Нушићева правила беседовања су: „Говори кратко, јасно и устани“. Ја сад кршим то правило. Интересантан је податак да је Нушић инцирао оснивање позоришта за дјецу. И основано је дјечије позориште „Рода“. Насљедник тог позоришта је садашње позориште „Бошко Буха“ у Београду. Има још области у којима је био пионир. Знао је да привуче пажњу, казао је Небојша Нушић.

С. Маројевић

„Зетски дом“ отворио сезону премијером „Под оба Сунца“

Прва инсценација романа Огњена Спахића

„Под оба Сунца“ у режији Бориса Лијешевића

Роман „Под оба Сунца“, књижевника Огњен Спахић сиварао је по позиву Краљевског позоришта „Зетски дом“, а објављен је 2020. године. Истиоимени комад Позоришта са Цетиња на посебан начин дошиче душу савременог гледаоца.

У Краљевском позоришту „Зетски дом“ 2. октобра премијерно је изведена представа „Под оба Сунца“, коју, према истоименом роману Огњена Спахића, режирао Борис Лијешевић. Драматизацију потписује Стела Мишковић, сценографију Јања Ваљаревић, композицију Нина Перовић, а костимографију Лина Лековић. Асистенткиња режије је Нина Мартиновић. У глумачкој подјели су: Варја Ђукић, Срђан Граховац, Марија Лабудовић, Вуле Марковић, Горан Вујовић, Јелица Вукчевић и Јелена Лабан.

Ријеч је о првој инсценацији поменутог романа Огњена Спахића, којом је Краљевско позориште „Зетски дом“ отворило нову позоришну сезону.

Најављујући премијеру овог дјела, умјетничка директорица „Зетског дома“, Лидија Дедовић

увјерена је да ће представа, на посебан начин, да дотакне душу савремене публике 21. вијека.

Окупили смо се око овог драгоцјеног романа, као око неког блага које својом свјежелошћу на извјесћан начин расвјетљава шеме, које су биле зашашкане, сакривене, али и шеме које нас се и ше како шичу. Ова представа анализира разне ране из прошлости, али истовремено говори и о љубави, њеној жилавој издржљивости, снази, борбености, пожртвовању, али и десрукцији, рекла је Дедовић.

Редитељ Борис Лијешевић истакао је да ова прича долази из колективног (о)сјећања генерација којима је један стари свијет нестајао пред очима, те да слике распада носимо до гроба као колективну трауму која је, непрерађена, постала биографија простора, времена и свих нас у њему.

По рушевинама старог свијета већ ходају нови људи са новим фризурама, исхраном, сјавовима, навикама, музиком, срећни, безбрижни и недодирљиви. Брину их само празне биографије. Не знају да су рођени на рушевинама и да шло којим газе није мекано, подајно и пријемчиво, већ да је шо шешка земља најопљена крвљу, кривицом, злочином, гријехом, ћушањем, шраумом, бијесом.

У једној пијаној ноћи на свјеџионику, њоком викенда који је њребало да буде најљепши у живоју и да донесе дуго очекивану њрудноћу, почиње апокалипса, која ће завршиџи иза граница свијеџа. Апокалипса у којој проговара неки други Медиџеран, не онај егзоџични и неодољиви, већ крвави, џјескобни, непријаџни, загушљиви, злокобни, злоџворни, записао је редитељ Лијешевић. Он је додао да је био тежак задатак уронити у *свијеџ Спахићевих јунака, у џуџање које их скоро џри деценије гуџа, у поџискивање и гурање под џепих, које разједа свијеџи и преџвара се у мржњу.*

Прва инсцениација Спахићевог романа

У џаквом просџору боре се два сунца, два свијеџа, два времена, усџројсџва. Заједничка им је неплодносџи и крик за џеџеџом, за продуџењем врсџе, за џрајањем. Крик за живоџом.

Ауторка драматизације **Степа Мишковић** каже да је готово свака реченица из Спахићевог романа, односно реплика из комада, толико садржајна да се око њих може обавити тема и суштина представе.

Говоримо о људима чија срца крваре, о људима који су поџрошили срца на државу које више нема, на дужносџи и идеологију која је обесмишљена и исмијана од сџране данашњих млађих генерација. Поџрошили су своја срца на џугу за нерођеним дјеџеџом или на неосџварено поџомсџво, на паџњу, на мржњу, на компромисе, појаснила је суштину ове драме, Мишковић.

Глумац **Срђан Граховац** апострофирао је реплику која гласи: „А били смо сретни“.

То смо сигурно сви доживјели на неким примјерима у живоју, да посџоји неки временски период у којем све функционише, а онда се неким чудним њоком окрене наопачке и крене сџранпуџица у којој нема повраџка. Заџио и како – џо овај роман јако добро објаџњава, каже Граховац.

Представа „Под оба Сунца“, према мишљењу глумице **Варје Ђукић**, обиљежиће актуелни тренутак у позоришту и у друштву.

То је неџио џио би џребало да буде једна врсџа узорка за неопходне приче које нијесмо испричали. Предсџава се, као и роман, бави причом о двије генерације – једној којој припадамо колега Срђан Граховац и ја, и другој генерацији, којој припадају млађе колеге, а који се налазе пред другачијим, али, у сџвари, повезаним драмама, каже глумица Ђукић.

Представа обилује и монолошким формама, које према оцјени **Марије Маше Лабудовић** „захтијевају велику одговорност, посвећеност, концентрацију и пажњу“.

У џим монолозима, једини парџнер нам је публика и џе форме су за мене биле велики изазов, којем сам, надам се, одговорила, казала је уочи премијере глумица Лабудовић.

Глумац **Вуле Марковић** наглашава да када човек довољно борави у лажи, и сам престане да перципира шта је истина, а шта не.

То нас, заправо промијени на начин да се некако и сами погубимо, смањимо, пониџијимо и да сваку одлуку коју доносимо, доносимо у односу на џо џија смо урадили или џија нијесмо рекли, а џо се управо десило с Миџром, ликом којег ја џумачим, закључио је Марковић.

Глумица **Јелица Вукчевић** у овом комаду тумачи више улога.

Играм пеџ поџпуно различиџих каракџера, различиџих људи, с различим причама, џио је јако изазовно, казала је Вукчевић. Њена колегиња **Јелена Лабан** игра такође, различите улоге, што је доживјела као посебано искуство.

У овој предсџави играм неколико различиџих улога, дакле појављујем се неколико пуџа у, да џако кажем, различиџој функцији и џо ми је било врло инџересанџно, јер се на џакав начин раније нијесам радила, истакла је Лабан.

Роман „Под оба Сунца“, црногорски књижевник Огњен Спахић стварао је по позиву Краљевског позоришта „Зетски дом“, а објављен је 2020. године.

Краљевско позоришџе „Зетџки дом“

„Без портфеља“ Градског позоришта Подгорица и „Барског љетописа“

Болна комедија о људима **изнад** или **испод** једне линије живота

Премијера представе „Без портфеља“, рађена по тексту **Стевана Копривице** и по идејном концепту и режији **Бранислава Мићуновића**, изведена је 3. августа на Летњој позорници Дома културе, у оквиру 35. издања „Барског љетописа“, а 22. септембра у Културно-информативном центру „Будо Томовић“. Драматургију потписује **Драгана Трипковић**, сценографију **Марко Петровић Његош**, а костими су дјело **Лине Лековић**. Асистенткиња режије је **Бранка Кнежевић**. Улоге су повјерене: **Душану Ковачевићу**, **Дубравки Дракић**, **Симу Требјешанину**, **Ивани Мрваљевић**, **Јелени Ненезић Ракочевић**, **Милошу Пејовићу**, **Омару Бајрамспахићу**, **Ивони Човић Јаћимовић**, **Вахидину Прелићу**.

Овај комад настао као аутентичан производ црногорских културних и театарских околности, копродукцијско је остварење **Градског позоришта Подгорица** и **„Барског љетописа“**. „Без портфеља“ је болна комедија о људима који су „изнад или испод једне линије у животу друштва“. Иницијално је наслоњена на Нушићеву „Министарку“ и кроз призму добијања власти, личних амбиција, представа врло јасно говори о свима нама, сада и овдје, о томе какви смо и какви не би требали постати.

Примарна намјера нам је била да кроз форму наизглед лежернијег жанра направимо једну вивисекцију друштва у којој није шаржеиран одређени политички проблем, него једно сћање друштвене свијести, и да по оном Кундериним рецепту „мали човјек спрам великог проблема“ произиђу сва ова крајња губиштва која сви јунаци у комаду, ма какви били, доживе. Нека идејна амбиција редишеља Мићуновића, мене и цијеле екипе је била да кроз једну катарзичну представу укажемо људима да су сами ковачи своје среће и да сами одлучују о својој судбини, а да је најгоре ћушаћи погнуће главе, казао је директор Градског позоришта **Стеван Копривица**.

Он је појаснио да нијесу **шаржеирали на неки сатиричан начин феномен власћи него шта се дешава сада и које су то психолошке деформације и малформације које живимо, а доминантне су овог друштва. Као писцу и као директору позоришта пуно ми је срце после оваквог пријема барске публике. Ово како је публика реаговала је доказ да смо били у праву**, истакао је Копривица након премијере на „Барском љетопису“.

Његов ранији позоришни ангажман није препознао овај израз, што доводи до закључка да се свјесно ушло у неку врсту тзв. „атака и провокације“ публике. Тај приступ, Копривица је објаснио

„Без портфеља“ по идејном концепту Бранислава Мићуновића

да представља „начин умјетничке надградње који је управо покушај да се направи корак више ка катарзи. Сврха позоришта је катарза. Не само мисао да препознајемо све мајмунлуке у којима живимо, већ и комедија, као и трагедија, имају свјестан задатак да се код публике догоди нека врста прочишћења“, појаснио је Копривица свој рукопис.

Редитељ **Бранислав Мићуновић** је и творац идејног концепта представе. Према његовим ријечима преслишавање самог себе треба да постане наша ментална вјежба.

У шепару некад кажемо да је конјак са пу-

Фотос: Барски/Јетониг

„Без портфеља“

бликом апаршан, шћо није случај у овој предсћави, већ је публика паршнер. Позоришће је један конкретни органски догађај у чему је и његова предност у односу на друге медије. Сви смо у истим околностима и заједно смо суочени у тој симбиози између нас и публике. Мислим да је поглед у самог себе нешто што је дио живота, да можеће да разликујете људе који себе преслишавају, односно, не преслишавају. То преслишавање је једна корисна ствар ако је назовемо једном менталном вјежбом, а не филозофијом живљења, – закључио је редитељ Бранислав Мићуновић. Он цијени да позориште није у позицији да пропушта актуелне теме из друштвено-политичког живота.

Тај ангажовани шћеашар у коме има полиишке и криишке, не само власи, него и похлепе и сваке врсте зла, нешто је на шта се не можеће оглушии ни када сједише у кафани, а камо ли када излазише пред публику. Мораше да изађеће са савјешћу у односу на оно чиме се бавише и оно како живише. Ова предсћава је имала амбицију да пробуди савјесћ, да пробуди нашу позицију, да је освијесћимо, и да са ове предсћаве изађемо неравнодушни, казао је Мићуновић.

Душан Ковачевић, умјетнички директор Град-

ског позоришта Подгорица нагласио је да се у овој причи говори о људима са огромним амбицијама, сигурностима без утемељења и добијања важних позиција незаслужено и неосновано. То је, према ријечима Ковачевића био циљ и нека врста путање репертоарске политике Градског позоришта.

Не можемо се одупријећи свакодневици и чињеници да су код нас полиишчари највеће звијезде, да се уопшћено о полиици прича највише. У времену у ком живимо, са свим људима који су дио нас, па и чак ми сами, морамо, кроз овакве комаде и поруке које смо дали, преиспишати себе, да ли ми заслужујемо да будемо бољи, да ли треба да будемо бољи, изјавио је Ковачевић. Он истиче да је у нашој свакодневици потребно промијенити медијски систем вриједности.

Медији диктирају неки пуш свијесћи о значају посћавке ствари. Када се буду његовали култура, едукација и забава, умјесто шћрач-рубрика, црне хронике и полиишких шћема, сигуран сам да ћемо бићи много боље друштво, јер ниједан умјешник, па чак и кад дјелује као негашивац са сцене, није урадио ништа лоше ни друштву, ни систему, ни људима око себе, већ напроиш, само добро, рекао је умјетнички

„Без портфеља“, Стевана Копривице

директор Градског позоришта, Душан Ковачевић. Према његовим ријечима, *Министар без портфеља*, кога он игра, можда је ту позицију и највише заслужио.

Он је *чесћиш*, *пошћен*, *лојалан*, увијек је био на нивоу *задаћка*, а сви они око њега, *шај полусвијеш* који и нас окружује, *јачи је*, *снажнији* и *успијева да пошће оно што иоле има квалитет*. Због *штога* није било лако *играши ову улогу* јер је *ријеч о шпрном јунаку*. Његова *огољеност* долази до буквалног изражаја и *јаког знака* и *прича је о човјеку која показује још један слој о човјековој борби за своје мјесто, позицију, а у већини случајева, они њему најближи му што не дозвољавају*, закључио је Ковачевић.

Лик *Министрове жене без портфеља* која жели све, упркос немању основа за то, припао је *Дубравки Дракић*.

Ово је била *једна изузетно захтевна глумачка представа*, у жанровском смислу, *гдје смо морали да помјеримо глумачка средства са којима смо се поигравали*. Пробали смо да *помјеримо неке ствари које су општа мјеста, али и да укључимо публику од самога сценарија*

да буде наш саиграч. Приоришеш није био да се она активно укључи у смислу да правимо шале на које ће се смијати, већ да разумију подтексте и контексте који су у том смјеру ангажованог шешира гдје смо пуно разговарали о томе имамо ли ми права, могућности и простора да се аушенично поиграмо са тим, и мислим да је сцена право мјесто за то, истакла је глумица *Дубравка Дракић*. Она истиче да им је циљ био да имају критичан однос према свему и да кроз игру доприносе стварању „живог позоришта“.

То значи да не играмо неке *замишљене ликовне, литерашуру, карактере* већ да будемо живи, да будемо будни, *свејсни да су то наше стварности*. Ми смо *продукт тог простора и средине којој припадамо*. То смо *што јесмо и суочавамо се са тиме*. У процесу смо *једни са другима разговарали и често се смијали колико ни сами нијесмо свјесни свих неких заблуда и погрешних уштемљења које нам се археипски посложе*, казала је Дракић.

Извор: Градско позориште и „Барски љетопис“

Из угла критике: „Без портфеља“ – искорак ангажованог театра

Нушић на наш начин

Пише:
др Драган
Копривица

Цио ансамбл је дјеловао хомогено, а у представи је имао и инвентиван редитељски задатак да синхронизовано говори хорски, у знак метафоре да балкански свијет често говори управо углас, колективно, као политичко стадо, уз пројектовано једноумље, испране мозгове и научене, отрцане рефрене, који звоне испразно, не обећавајући боље сјутра.

У сивилу представа са лажно ангажованим текстом и подтекстом, у којима се напада свако и нико, комад Градског позоришта Подгорица, **„Без портфеља“**, у копродукцији с „Барским љетописом“, унио је нове, поштене тонове, уз отворено бацање рукавице публици у лице, чиме је обогатио нашу позоришну свакодневицу и поимање умјетничких слобода.

Комад, који су иницирали искусни позоришни посленици, текстописац **Стеван Копривица** и редитељ **Бранислав Мићуновић**, на премијерном извођењу 3. августа на Љетњој позорници Дома културе у Бару, унио је зрак свјетла у наше море калкулантских представа, чији је циљ редовно да се загребе по површини, да се не нападне актуелна власт, то јест, што би рекао Ђура Јакшић, „Дрзнеш ли даље?... Чућеш громове.“

А пробијање класичних клишеа, уз осјећај разголићене стварности, управо је обојило подгоричку премијеру 22. септембра на великој сцени КИЦ-а „Будо Томовић“ уз помало, макар у почетку, затечену публику.

Ослањајући се скоро формално на тематски концепт Нушићеве „Госпође министарке“, Стеван Копривица је написао текст наших дана, са ововременом гротеском, којом се без ограда упира прстом на наше, али и туђе малограђанске снове о моћи у тренутку кад јунаке западне оно што им ничим не припада.

Да би „угођај“ био потпун, глумци су одлуком редитеља, позоришним жаргоном речено, играли „на публику“, бацајући јој у лице нимало углађене поруке, позивајући је и на тај начин да се, опет жаргон-

ски речено, „препозна у дискусији“. С обзиром на то да комад на директан начин прозива и исмијава лицемјерје, политичку дволичност, жмурање пред истином, уз препознатљиве манире олигархије са наших, али и других простора, уз ехо новинских написа о корупцији, миту, непотизму, није искључено да се и један број гледалаца, угледних званица, у првим редовима, кисјело осмјехивао препознајући себе на сцени КИЦ-а.

Текст Стевана Копривице не прозива конкретно ниједног појединца, али прави оштар хируршки рез у бирократско обољело ткиво сваког социума, па и нашег. Али је интересантно да је подгоричка публика показала своју величину тиме што је на оштре прозивке са сцене узвраћала аплаузима, у знак потврде да наше друштво има здраво духовно језгро, као гарант да ће и ова земља можда једном кренути правим путевима.

Нушић, који је једном директно казао да је, по угледу на Гогољевог „Ревизора“, написао своје „Сумњиво лице“, овога пута је послужио Копривици да настави тим трагом, и сачини интересантно, огољено драмско штиво, варијацију на „Госпођу министарку“, показујући притом да без поштењег приступа теми нема ни праве књижевности, нити театра.

Интересантна је и паралела да је, по угледу на Гогоља и Чехова, према њиховом лику тзв. „малог човјека“ у руској литератури, и Нушић сачинио своје „мале људе“, у којима се огледа сва приземна, малограђанска, покондирена психологија, а Стеван Копривица наставио истим трагом, при чему се у том свјетлу посебно пронашла маестрална **Дубравка Дракић**. Толико добро да би посебан изазов био да сљедећи пројекат Градског буде управо Нушићева „Госпођа министарка“, коју би ова глумица засигурно одиграла на највишем нивоу.

По угледу на Нушићеву, и главна јунакиња комада „Без портфеља“ показује како се преко психологије „малог човјека“ може много рећи о човјеку уопште, и како умишљени узлет до звијезда и натраг доноси горку комедију, чији ехо очекује у публици на нов, критички интониран, отворен и поштен начин.

Цио ансамбл је дјеловао хомогено, а у представи је имао и инвентиван редитељски задатак да синхронизовано говори хорски, у знак метафоре да балкански свијет често говори управо углас, колек-

тивно, као политичко стадо, уз пројектовано једнумље, испране мозгове и научене, отрцане рефрене, који звоне испразно, не обећавајући боље сјутра. Да, у освит избора у Подгорици и другдје, не би било злоупотребе читавог пројекта, мора се рећи да се у комаду првенствено могу препознати актери бившег режима у Црној Гори, али и многи други, посебно новокомпоновани ликови из нових партија, чији узлети редовно бивају праћени фарсичним тоновима и бизарним, комичним сновима о моћи, стеченој преко ноћи, у овом политичком тренутку пуног покондирених нових лица на актуелној сцени. Свакако, комад се не везује искључиво за Црну Гору, него за трусно политичко балканско поднебље и шире, те садржи довољан проценат универзалног, без упирања прстом у овог или оног конкретног појединца у нашем тренутном политичком естаблишменту као цјелини.

У жанровском вишегласју представа поприма и елементе монодраме, дуодраме на почетку представе, рецитала и хора, лавира од жанра до жанра, али такав приступ је и знак мудрог редитељског заокрета Мићуновића да драмску игру не потисне литерарни театар уз доминацију текста над осталим параметрима који чине представу у цјелини.

Овим интервенцијама направљен је, сликарским рјечником речено, добар „златни пресјек“, баланс између удјела текста и режије, и остварена врло гледљива представа, првенствено у жанру ангажованог театра, по принципу „сад и овдје“. Због тога се у публици осјећала и мала затеченост прозивањима са сцене, али је комад функционисао уз одличну интеракцију с гледаоцима, због чега су сви актери представе, посебно на крају, и награђени аплаузима.

На сцени су виђена и друга успјела редитељска рјешења, управо у дослуху са иновативношћу представе као цјелине и трагањима редитеља за новим сценским иновацијама. Једна од таквих је и често коришћење микрофона, чиме јунаци драме о политизованом друштву доказују да су грађани без микрофона – грађани другог реда.

А огољеним прозивањима са сцене направљен је искорак ка савременом поимању театра без ограда. Публика је притом била на висини задатка: одлично је прихватила нови комад, иако прозвана, али и награђена позоришним чином скидања седам векова с наше умишљености и вишевијековне жеље за влашћу по сваку цијену, која некима и данас, као у театру, пада с неба и диже их у лажне висине, због чега се брзо и пада у блато просјечности.

Ако на ово додамо и домишљато музичко рјешење, да представу прате управо рефрени чувене пјесме из филма „Титаник“, онда се тим прије поставља питање: да ли због колективне умишљености нације славно тонемо, иако тонуту не морамо, или смо се већ одавно насукали а да тога нијесмо ни свјесни?

Редитељ Мићуновић је, у намјери да оголи политичку и укупну свакодневицу и неке политичке прваке, као добро рјешење понудио у финалу представе и стриптиз огољеног министра, који на крају у рукама држи управо оно што многи политичари једино и дају својим бирачима, након чега им бирачи враћају истом мјером, на исти начин, као доказ да се комедија наставља обострано.

У сваком случају, у комаду, и поред одређених мањкавости на плану темпа и ритма, као што су периодична успоравања драмске радње, било је за сваког понешто, а рампа између сцене и публике није постојала. Стога је такав снажан ефекат представљао један од главних параметара непосредности и аутентичности представе, уз драмски угођај у цјелини.

Гледаоци су на крају у одличном расположењу поздравили актере комада, а на могуће питање: *Да ли смо то управо ми, овдје и сада?*, засигурно нијесу имали дилеме. Као ни поводом закључка да, као такви, нијесмо једини на балканским и ширим просторима, и да смо, напосто, политички стереотипи.

У овом иновативно и храбро написаном и режираном комаду играју: **Дубравка Дракић, Душан Ковачевић, Симо Требјешанин, Ивана Мрваљевић / Вања Јовићевић, Јелена Ненезић Ракочевић, Милош Пејовић, Омар Бајрамспахић, Ивона Човић Јаћимовић и Вахидин Прелић.** Драматург је **Драгана Трипковић**, сценограф **Марко Петровић Његош**, костимограф **Лина Лековић**, а асистенткиња режије **Бранка Кнежевић**.

„Магбет“ премијерно на 36. „Град театра“

Визуелно упечатљив кошмарни сан

Позориште

„Магбет“ о свијету магије, издаје, игре судбине и убистава

Свијет магиче, издаје, игре судбине и убистава грађен је на психолошком, више него на социјалном. То говори да трагичног Шекспировог јунака прогања његова нереална амбиција. Моћивације за сва његова недјела су власи и моћ.

Премијера представе „Магбет“ која је одржана средином августа била је централни догађај овогodiшњег 36. фестивала „Град театра“ Будва. Премијера и репризна извођења одиграна у Медитеранском спортском центру, умјесто на најављеној сцени из ОШ „Стефан Митров Љубиша“, што пот-

врђује да је Будви неопходна позоришна зграда.

Представа је рађена у копродукцији ЈУ „Град театар“ Будва, Српског народног позоришта Нови Сад, Београдског драмског позоришта, ИТАКА Арт центра Инђија и *Újvidéki Színház* (Новосадског позоришта). „Магбет“ је настао по истоименом дјелу **Виљема Шекспира** у адаптацији и режији **Никите Миливојевића**. Поред Миливојевића који потписује заједно са **Жељком Пишкорћем** и сценографију, у ауторском тиму су **Амалија Бенет**, која је задужена за сценски покрет и избор музике, **Јелена Стокућа**, костимограф, и др **Дејан Средојевић**, који је био задужен за сценски говор. У представи играју: **Аница Петровић**, **Невена Неранџић**, **Маја Стојановић**, **Јелена Симић**, **Дејан Ђоновић**, **Бранислав Јерковић**, **Ар-**

пад Месарош, Марко Марковић, Милан Зарић, Соња Исаиловић, Понго Габор и Ивана Панчић Добродолац.

Никита Миливојевић овај комад је режирао као „визуелно упечатљив кошмарни сан“. Свијет магије, издаје, игре судбине и убистава грађен је на психолошком, више него на социјалном. То говори да трагичног Шекспировог јунака прогања његова нереална амбиција. Мотивације за сва његова недјела су власт и моћ. Ту лепезу питања употпуњавају упечатљиве поетске слике, којима је обилато богата грађа овог познатог Шекспировог дјела. Представа „Магбет“ нас подсећа да у овој трагедији и након 400 година има истине која се тиче нас данас, те да стварност некад може бити чуднија од маште.

До тог концепта ауторска екипа и глумци су дошли након „расклапања текста“, којем су задржали структуру, али су га отворили и понудили публици на један потпуно нови начин. Редитељ Миливојевић је у најави напоменуо да је ушао у припрему

Шекспир у адаптацији и режији Никите Миливојевића

представе из осјећања да би могао заједно са глумцима да понуди потпуно ново тумачење.

Ако неко очекује да види како се Шекспир ради, тога неће бити. У том смислу, довољна је једна реченица - није Шекспир крив што је актуелан сам по себи. Ако дођете да гледате ову представу са ставом - Ово је Магбет, ово је лејди Магбет, то нећете видјети. У једном тренутку имамо три Магбета и све глумице играју лејди Магбет. Ако дођете чистог срца да видите ту грађу у једној спортистској хали, можда помислите, то је то. Ова екипа је успјела да одговори једном великом Шекспиру, сигуран је Миливојевић. Он није крио задовољство што је урађен визуелни пројекат за који се дуго спремао.

Нијесу били нимало лаки задаци за глумце. Послије свега имам један веома добар уписак након премијере. Представа рачуна на један доживљај гледаоца, на нешто што је мање рационално, а више интуитивно. Музика, свијело и амбијент раде у атмосфери кошмара о ком говоримо, појаснио је редитељ.

Ова представа је за Фестивал и установу Град театар значајна из више разлога. Она је једно ново читање класике којем тежимо конципирано свих 36 година. Друго је наше придруживање породици Шекспирових фестивала, а треће је ново фамилијарно окупљање неких позоришних кућа, виђење је овог копродуцентског пројекта, које је Милена Лубарде Маројевић, директорка фестивала Град театар Будва.

Милован Филиповић, директор Дrame Српског народног позоришта, такође је задовољан што је та референтна театарска кућа заједно са ЈУ „Град театар“, копродуцент „Магбета“.

Сарадња Српског народног позоришта и „Град театара“ даје од оснивања Фестивала. „Град театар“ је најважнији партнер нашег позоришта. Посебно је та сарадња интензивирана у последњих неколико година. Та реактивација наше сарадње је кренула радом на веома успјешној представи „Крваве свадбе“, а нашом синергијом та представа, поред свих ситуација у које је доведена сплетом околности, и даље опстаје, и даље је на репертоару. Ми смо прошле године осмислили једну ревију позоришних представа посвећених Игору Вуку Торбици на којој је „Град театар“ био најконструктивнији партнер нашег позоришта. Тамо смо представили и монографију „Глас врлине“, коју је „Град театар“ објавио. Тај догађај је учврстио наше везе и наше пријатељство, па је било и врло природно да поново сарађујемо. Цијела прича о пријатељству се сублимирала на једном комаду који је у позоришном свијету означен као црна мачка која вам пређе пућ, али код нас на плакату је жућа мачка и ја сам сигуран да ће ова представа бити успјешна и да ћемо је, на задовољство публике и свих нас, дуго изводити“, казао је Филиповић.

„Магбет“ је након успјешне будванске премијере у августу (три извођења) имао и прво играње и репризу на сцени Српског народног позоришта у Новом Саду 24. и 25. септембра.

С. Маројевић

„Ситнице које животи значе“ премијерно на сцени Атријум Бућа

Прича о љубави, пријатељству и помоћи

Андреј Носов: *Тема представе је како живимо једни са другима, да ли заправо у њим најблиским најинимнијим односима заборавимо да кажемо хвала, као и пићање сћаросћи које је једна досћа луксузна тема. Ова пићања још више значаја добијају у актуелном друштву гдје људи више пажње поклањању савременој технологији и виртуелним дружењима, него правом животи једних са другима.*

Након успјешне премијере представе „Покојник“, у режији Егона Савина (копродукција Црногорског народног позоришта из Подгорице и Центра за културу Тиват), **Међународни фестивал медитеранског театра „Пургаторије“** у Тивту наставио је програм још једном великом премијером. Представа **„Ситнице које живот значе“**, по истоименом бестселеру једног од најпопуларнијих италијанских писаца данашњице, **Лоренца Маронеа**, у драматизацији **Ђорђа Косића** и режији **Андреја Носова**, премијерно је изведена 12. августа на сцени **Атријум Бућа** у Тивту. Овај узбудљив, духовит и црнохуморни роман по којем се у Италији тренутно снима филм, у позоришној верзији рађен је у копродукцији **Центра за културу Тиват, Народног позоришта у Београду** и **Бео Арт-а**. Прије београдске премијере, планиране у октобру на Сцени „Раша Плаовић“, комад „Ситнице које живот значе“ изведен је 2. септембра на 9. Амбијенталном позоришном фестивалу „Нови тврђава театар“ у „Вили Станковић“ у Чортановцима, гдје је Младен Андрејевић за улогу **Чезареа** добио Награду „Милан Гутковић“.

У овом комаду који говори о љубави, пријатељству и помоћи, поред **Младена Андрејевића** а у подјели су и **Нела Михаиловић** (Росана), **Вања Ејдус** (Кашерина), **Душан Матејић** (Данџе), **Нина Нешковић** (Ема) и **Раде Ћосић** (Лео). Сценограф је **Дејан Тодоровић**, **Селена Орб** је креирала костиме, музику је компоновао **Драшко Аџић**, док је **Марија Миленковић** била задужена за сценски покрет. Сарадници на представи су **Александра Лозановић** (помоћник редитеља), **Марија Ковачевић** (извршни продуцент), **Сања Угринић Мимица** (инспицијент) и

Гордана Перовски (суфлер).

Прије тиватске премијере, према писању црногорских и медија у Србији, из најтужнијег разлога, „Ситнице које живот значе“ дошле су у жижу регионалне културне јавности и заувјек добиле једно симболично и носталгично обиљежје – лик **Чезареа**, главног јунака, требало је да игра **Бранко Цвејић**, који је преминуо 26. јула, седамнаест дана прије премијере. Због тога је ова представа својеврстан омаж легендарном глумцу, истакнуто је на конференцији за новинаре у Тивту.

Главни јунак **Чезаре** је усамљени циник који пензионерске дане проводи мирно, уз алкохол и џангризање, у друштву временске проститутке **Росане**. Никада није претерано марио за људе око себе, али на заласку живота, постаје свјестан патњи с којима се суочавају њему блиске особе: његова ћерка **Кашерина** има проблеме у браку и то не жели да призна, син **Данџе** је геј, и никада му то није рекао. Ту су и стара „мачкарка“ коју поку-

Детаљ са премијере у Тивту

шавају да избаце из стана, **Марино**, који већ годинама није изашао напоље, **Ема**, прелијепа млада жена на чијем се лицу повремено виде модрице.

Дирнут њеном патњом, **Чезаре** ће схватити да је вријеме за корјените промјене у његовом животу, и овај себични намћор почеће да открива „ситнице које живот значе“.

Тема представе је како живимо једни са другима, да ли заправо у њим најблиским најинимнијим односима заборавимо да кажемо хвала, као и пићање сћаросћи које је једна

„Ситнице које живот значе“ у режији Андреја Носова

досија луксузна шема. Ова пићања још више значаја добијају у актуелном друштву гдје људи више пажње поклањају савременој технологији и виртуелним дружењима, него правом животи једних са другима. Временом смо изгубили ту социјалну потребу да будемо блиски, што је некако претворено у један удаљени живот, без контакта међу људима, изјавио је **Андреј Носов** на конференцији за новинаре поводом тиватске премијере. Редитељ је подсетио на трагичан одлазак глумца Цвејића, и посебно се

захвалио Младену Андрејевићу, који се прихватио врло незахвалног задатка да у таквом тренутку „преузме“ улогу *Чезареа* и „ускочи“ у представу.

За Вању Ејдус, „Ситнице које живот значе“ су топла и њежна људска прича у којој ће свако пронаћи нешто што се њега лично тиче, а према ријечима директорке Центра за културу Тиват **Дијане Синдик**, то је комад о својеврсној немогућности живљења у истини.

С. Маројевић

„Животињска фарма“ Центра за културу Тиват и Битеф театра

Плес о диктатури и подређености у друштву

Милош Исаиловић: „Животињска фарма“ је сложено дјело које обилује различитим ликовима, али сам се ја овдје одлучио да све ликове сведем на само двије категорије: свиње и овце, смајрајући да су то управо двије животињске врсте које најбоље персонификују данашњег човјека.

Плесна представа „Животињска фарма“ по мотивима чувеног романа Џорџа Орвела у копродукцији Центра за културу Тиват и Битеф театра из Београда, премијерно је изведена половином јула на сцени Атријум у љетњиковцу Бућа - Луковић у Тивту.

Концепт представе и кореографију урадио је Милош Исаиловић, драматург је Бојан Ђорђевић, сценографију потписује Андреја Рондовић, костиме је урадила Селена Орб, док је музику компоновала Ирена Поповић Драговић.

Ово је прво постављање на сцену као плесне представе чувеног Орвела дјела у Европи. Представу изводе чланови Битеф Dance Company: Ана Игњатовић Загорац, Ивана Савић Јачић, Бранко Митровић, Јакша Филиповац, Никола Живковић, Сташа Ивановић, Тамара Пјевић, Неа Јанковић и Маша Анић.

Ово је четврта копродукција Битеф театра и тиватског ЦЗК, а из те дугогодишње сарадње настао је и Фестивал плесног театра као посебан дио тиватских љетњих „Пургаторија“. То је иначе, једино мјесто у региону бивше Југославије гдје се на овај начин гаји и промовише плесни театар као вид Талијине умјетности. Због тога је тиватски Центар за културу радо прихватио нови изазов да у облик плесне представе – балета, преточе и једно од најчувенијих дјела свјетске књижевности каква је Орвелова маестрална „Животињска фарма“.

Ово је први пут да неко прави „Животињску фарму“ као балет и покушава то екстремно комплексно дјело да пренесе на плесни покрет. Орвел је свевремени писац чији опус ираје кроз вјекове. „Животињска фарма“ је сложено дјело које обилује раз-

„Животињска фарма“, Центра за културу Тиват и Битеф театра

личитим ликовима, али сам се ја овдје одлучио да све ликове сведем на само двије категорије: свиње и овце, смајрајући да су то управо двије животињске врсте које најбоље персонификују данашњег човјека, појаснио је Милош Исаиловић, балетску кореографију. Он је нагласио да ова верзија Орвеловог дјела има елементе политичности, али прије свега инсистира на комплексности односа између самих ликова, актера.

Изузетно је захтјевно било у плесну кореографију преточити тему друштвених односа који трају вјекovima између повлашћених и подређених, а посебно пренијети оно што је главна карактеристика тих односа, а то је мањак жеље да се ствари промијене. Плесни театар је наиме, једна изузетно специфична врста умјетности гдје све што треба да искажеш, мораш радити тијелом и његовим покретом. А онда ту машта и инспирација само навиру и онда се све то само „пакује“, рекао је Исаиловић.

Умјетничка директорица Битеф Dance Company Јелена Кајго истакла је да је и ова представа на трагу стратегије коју примјењују у популаризацији плесног театра и његовом приближавању најширој публици.

Добро познајте, класична литература која се претаче у плесни покрет ближа је публици, али је и веома занимљива и инспиративна ауторима да та дјела тумаче кроз плесни покрет. „Животињска фарма“ је стого веома интересантна и то како један млади и већ доказани умјетник – некадашњи плесач, а сада кореограф Милош Исаиловић, ишчишћава тему диктатуре и подређености у друштву, нагласила је Кајго. То су потврдили и плесачи Бранко Митровић и Сташа Ивановић наглашавајући да им је било изузетно инспиративно да плесним покретом представе тему доминације, жеље за влашћу и угњетавање подређених, а која човјечанство прати од његовог постанка.

Београдска премијера „Животињске фарме“ планирана је овог мјесеца.

С. Маројевић

Антикабаре „Џентлмен“, Обрада Ненезића

Поетика и публика – потпорни стубови позоришта

Обрад Ненезић: **Антикабаре „Џентлмен“** има своју драмску форму и сцруктуру, али она је секундарна у односу на импресију коју изазива спој поезије и музике. ...Сачувавши поетику и публику је и наш циљ.

Поетско – музички перформанс антикабаре „Џентлмен“ чији копродуценти су Културно – информативни центар „Будо Томовић“ и Културни центар Бар премијерно је изведен 16. јуна, у подгоричкој сали „Додест“, а 6. јула на Љетњој сцени Старог Бара. Антикабаре је одгледала и публика у Бијелом Пољу почетком септембра на отварању књижевне манифестације „Ратковићеве вечери поезије“. Неколика дана касније, „Џентлмен“ је изведен у Колашину.

Ријеч је о ауторском пројекту Обрада Ненезића који потписује поезију и режију. Улогу је повјерио глумцу Јовану Дабовићу, а композиторка и извођач је Слободанка Бобана Дабовић Ђурић. Костиме је радила Вера Шошкић, а сценографију Дарко Мусић.

Ријеч је о савременој сценској форми која плијени пажњу, због аутентичне и несвакидашње комбинације музике, рецитације, поезије и клавира.

Ненезић је у најави овог занимљивог комада пошао од оцјене да ако данас кабаре познајемо као жанр који жели да забави публику, онда је антикабаре „Џентлмен“ сушта супротност томе.

Можда најближа намјера антикабареа је у почецима кабареа, када се развио као алтернативни правац да буквално сачува поетику, а самим тим и публику, од позоришног вајромеџа који се догађао још од сивидне па надобудне

појаве авангарде, која је попуш поплаве носила све пред собом, па и оне своје пошпорне сљубове, без којих је била обесмишљена, а што су поетику и публика. Сачувавши поетику и публику је и наш циљ. Поготово данас кад нас подсредством масовних медија и друштвених мрежа убјеђују да смо на рубу апокалипсе, час оне апсурдне да ћемо умријети од досаде и некреативности, а пошом оне срамотне - да се и даље убијају дјеца зарад освајања шеријорија или опшанка неке, свакако, пролазне власности. У сваком случају ни једно ни друго није шачно, али је комично и још горе шрагично, јер људи умиру, а умјешности ће преживјети. Антикабаре „Џентлмен“ није сљворен да се намеће. Неће ријешити ниједан велики проблем, како у геополитици и друштву, иако ни аушорима, али је приуштио незабораван процес – мјесеце и мјесеце непрестаног рада на поезији и музици, за које су вријеме аушори схватили да не само да постоји просљор за чисту поетику, већ да шаж просљор никад није био ни упишан, јер шаж просљор је сам човјек. Кад, колико и хоће ли уопште закорачити у шју своју безграничност шју је на њему самом.

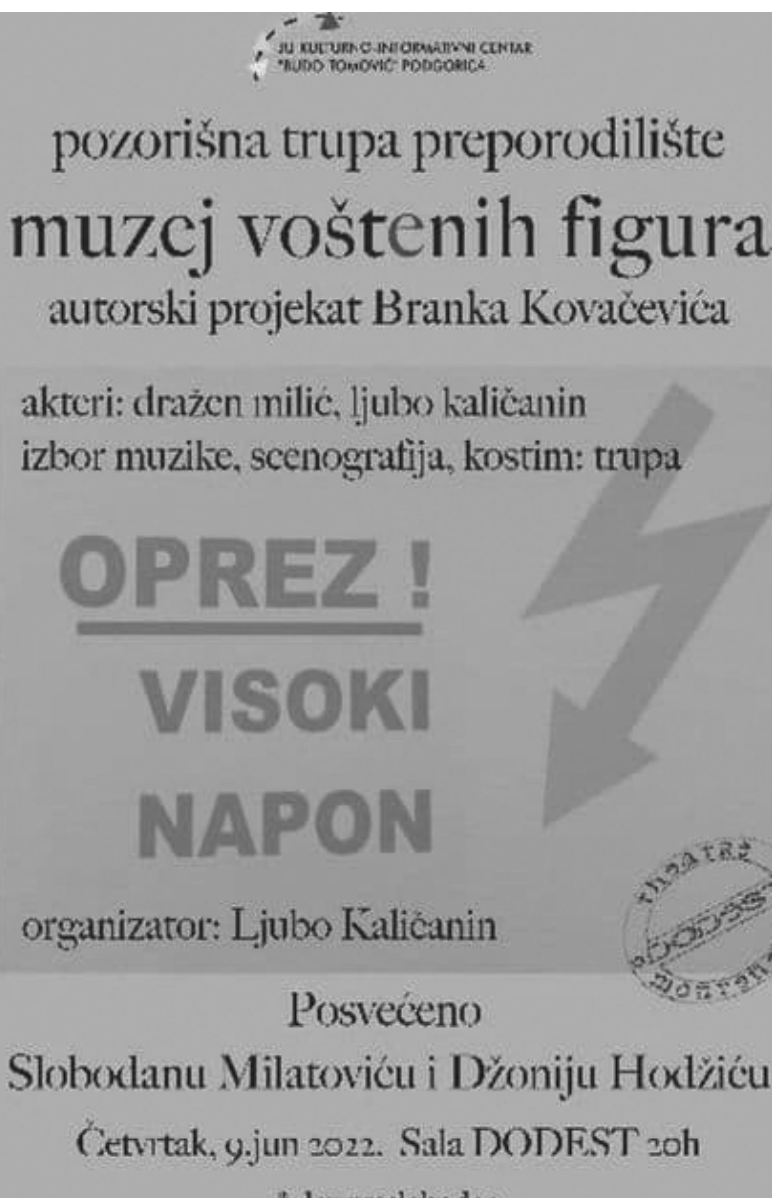
Антикабаре „Џентлмен“ има своју драмску форму и сцруктуру, али она је секундарна у односу на импресију коју изазива спој поезије и музике. Музике, која опети, прати поезију и умјешно да је кроши, она јој даје слободу која је ограничена једино временским извођењем, али осћаје као ушисак, или ошисак попуш шешоваже у гледаочевој перцепцији и рецепцији. Тешоваже која се не брише. Која није модни дешаљ. Ни број. Ни припадност... Већ одређеност и шрајање, шшо је сврха свих умјешности.

„Џентлмен“ се обраћа једној, имагинарној жени, која је његов „Црно-бијели свијет“, „Неиздрж“, „Господ, али не и Бог“... Његов „Џентлар свијет“, али не само као жена, већ персонификација животи, са свим његовим врлинама и манама, изазовима и недаћама, радосћима и љепотицама.... Односно, „Џентлмен“ нам интјерпретира и пјева чишаву „Ишорију њихове болести“ у којој је љубав узрок и посљедица за све моштиве од којих се живи и од којих се, напoкoн, и умире, записао је писац и драматург Обрад Ненезић

С. Маројевић

„Музеј вошћених фигура“, Бранка Ковачевића

О свијетлим и тамним странама људске природе

„Музеј вошћених фигура“, ауторски пројекат познатог позоришног алтернативца **Бранка Ковачевића**, настао у продукцији КИЦ-а „Будо Томовић“ и Позоришне трупе „Препородилиште“ изведен је 9. јуна у сали „Додест“.

Улоге у представи су повјерене **Дражену Милићу** и **Љубу Калићанину**, а избор музике, сценографију и костиме осмислила је трупа. Представа је посвећена истакнутим црногорским позоришним ствараоцима, ДОДЕСТ-овцима **Слободану Милатовићу** и **Џонију Хоџићу**.

Преко седам мора и седам гора, сјари пријатељи Алфредо и Роберт, људи са периферије бијисања, траже и налазе привремени смјештај у напушћеном сутурену МУЗЕЈА ВОШЋЕНИХ ФИГУРА у граду том и том. Током дејалног поспремања просјора истовремено нађу вриједан предмет. Кога ће од њих припадати нађена сјвар? Они се за њу боре изводећи знане и незнане облике шакмичења показујући при том свијетле и тамне сјране људске природе. Алфредо и Роберт су се настанили у ДОДЕСТ-у на неодређено вријеме почетком априла ове године и подгоричкој публици испричаће своју „истиниту“ причу.

Тандем ће повремено напуштати ДОДЕСТ због договорених наступа на свјетским сценама о чему ће јавност бити благовремено обавијештена. Преко седам мора и седам гора, стари пријатељи Алфредо и Роберт, људи са периферије бијисања, траже и налазе привремени смјештај у напуштеном сутурену Музеја вошћених фигура, у граду том и том.

Извор: КИЦ „Будо Томовић“

Пројекат за еманципацију жена

Комад о афирмацији борбе за једнакост жена и мушкараца

Театар младих и тиватски **Центар за културу** продуцирали су представу „**Ноћ трибада**“, која је премијерно изведена у Етно џез клубу „Сејдефа“ у Подгорици и Тивту крајем маја. Овај копродуцентски пројекат реализован је уз подршку Европске уније и Савјета Европе кроз програм „Horizontal Facility за Западни Балкан и Турску 2019-2022“, те Правног факултета из Подгорице и Факултета драмских умјетности Цетиње (Универзитет Црне Горе). Центра за културу Тиват и НВО Театар младих.

Циљ овог умјетничког пројекта је афирмација борбе за истинску једнакост жена и мушкараца, и еманципацију жена у црногорском друштву. Сви који су укључени у стварање комада „Ноћ трибада“ вјерују у моћ коју позоришна умјетност има у буђењу емпатије и мијењању свијести једног друштва.

Инспирација за комад „Ноћ трибада“ био је контроверзан однос према женама који је имао чувени шведски књижевни стваралац Аугуст Стриндберг. Радња комада прати његов однос према супрузи и њеним одлукама и поступцима, који су супротни његовој

вољи. Акценат приче је на дисфункционалном мушко-женском односу у ком мушкарац показује нетрпељивост према жениним изборима, правима и еманципацији. С обзиром да у овом вијеку постављамо комад који је настао у прошлом, инспирисан догађајима из претпрошлог, поставља се питање – која је то лоша константа у мушко-женском односу и зашто, навели су копродуценти у саопшењу.

Пројекат је имао хуманитарни карактер. Сви који су гледали представу имали су прилику да донирају средства у износу који одреде сами. На тај начин заједничким снагама помогли су у борби против насиља над женама. Комплетан износ скупљених средстава биће усмјерен ка том циљу.

Представа је рађена по тексту **Пера Улова Енквиста**, а режирао је **Бранко Илић**. Сценографкиња је Ивана Лана Прелевић, а костиме је урадила Тијана Тодоровић. Улоге тумаче: **Јелена Симић, Ивона Човић Јаћимовић, Лазар Ђурђевић и Бранко Илић**.

Извор: ЈУ Центар за културу Тиват

Црногорско народно позориште: „Процес“ у припреми

О нечовјечности система

„Процес“ – детаљ са проба

У Црногорском народном позоришту почетком септембра почеле су пробе за представу „Процес“, Франца Кафке, у адаптацији и режији Душанке Беладе. Представа ће премијерно бити изведена средином новембра на Сцени Студио.

Драматизацију текста потписују Јован Бошковић и Душанка Белада, сценограф је Јован Бошковић, костимографкиња Гордана Булатовић, композиторка Марија Митровић, а извршна продуценткиња Јања Ражнатовић. У представи играју: Вукан Пејовић, Јелена Минић, Јован Дабовић, Павле Богојевић, Стефан Вуковић.

Основну идеју представе представља нечовјечност система који је створио човјек, поручује Белада.

Животи појединца у систему није по мјери човјека. Мрачна је дубина у којој се на крају подједнако ушапају сви слојеви друштва јер, ма колико изгледало немогуће, сваки појединац, па и шворац система, у сукобу са апарати

иом на крају плаћи данак. Језива је чињеница да се човјек апарату оштрао контроли, више-више надмашио његову моћ и без правила се усмјерава на појединце. Овакав систем, између осталог, игра и на карти крхкости човјека и његове урођене склоности ка осјећању кривице, каже редитељка Белада.

ЦНП

У ЦНП-у премијера „Процеса“ средином новембра

„Зетски дом“ припрема „Обожаваатељку“ у режији Ане Вукотић

Појединачне судбине - одрази глобалних проблема

У Краљевском позоришту „Зетски дом“ ускоро ће почети друга фаза припрема за нову представу „Обожаваатељка“, коју према једночинкама („Аутограм за Милицу“ и „Обожаваатељница“) савременог хрватског драмског писца **Мата Матишића** режира **Ана Вукотић**. Улоге су повјерене: **Ани Вујошевић**, **Дејану Иванићу**, **Вулу Марковићу**, **Марији Маши Лабудовић**, **Горану Вујовићу**, **Јелици Вукчевић**, **Вукану Пејовићу**. Адаптацију потписује редитељка Вукотић, драматургију **Жељка Удовичић Плештина**, сарадник – драматург је **Рајко Радуловић**, за музику је задужен **Александар Радуновић**, а костимографију **Лина Лековић**. Прва фаза проба за ову представу завршена је половином јуна, а друга почиње у октобру.

чи радње и редитељско-драматуршке инспирације ауторског тима. Како су објасниле Вукотић и Удовичић Плештина, једночинке су формално, драматуршки одвојене цјелине, али су ипак повезане ликовима чије судбине несметано прелазе из једне драме у другу.

Свака од жена која је дошћала има свој проблем, своју причу, свој начин борбе са животом показујући окружење у којем живе као још увијек доминантно мушко друштво. Крхотине тих живота сћварају мозаик ове представе. Но ни мушки пројтагонисти не пролазе олако. Њима је остављен избор: они својим одабиром или одуштају од власитије савјести која умјесто посљедње инстинкте постаје шек она полазна или бирају да буду онај дио лицемјерне заједнице којој припадају, у којој егзистирају по увријезеној уврнутој логици сћвари, оној на чија су неписана правила ус-

[About Us](#)
[Activities](#)
[ETC Theatres](#)
[Key Themes](#)
[Resources](#)
[MEMBER LOGIN](#)

PRESS
CALENDAR

The first phase of rehearsals for the play "Groupie"

Royal Theatre „Zetski dom“ Cetinje/Montenegro
PREMIERE IN AUTUMN

[BACK](#)

Ова представа обједињује двије једночинке којима су наративне линије, мотиви па и заплети повезани главним мушким, али и прозваним из прошлости, женским ликовима. Они су покрета-

мјерени, навикли да се људска природа изопачује кад се нађу у раскораку савјести и губишак. Ушопију замјењују новац, недосћатак љубави или пак нарцисоидна самољубивост.

Сала „Зетског дома“

На интернет презентацији Европске театарске конвенције – ЕТЦ, најутицајније позоришне мреже на континенту, објављена је информација о завршетку прве фазе проба за представу „Обожаватељка“.

Краљевско позориште „Зетски дом“ у мају ове године постало је члан Европске театарске конвенције, док се учешћем у овој најзначајнијој паневропској позоришној мрежи, поред осталог, обезбеђује већи визибилитет рада овог Театра у међународној стручној и другој заинтересованој јавности.

Хумором осјенчене ситуације и духовити дијалози препознајливи свакоме, гошћово шипски, ошћарају и с лакоћом и флуидношћу доносе велике, опште теме које произлазе из саме радње. Појединачне судбине које упркос хуморним, иронијским инштервенцијама скривају личне трагедије, посматрају јасни одрази глобалних проблема и стварају слику свијета у којем живимо, гдје се ошћарају и други вјечни мотиви наше садашњости попут корупције, криминала, лицемјерја, послушности и каријеризма унутар друштвено политичког контекста на крају, посебно инспиративно у драматуршком проседеу је поигравање и дешектовање шта је стварности, а шта фикција, гдје је истина и гдје је лаж. Мијешање времена, мјеста збивања и перцепција стварности различитих ликова ошћара простор који се одриче реализма тражећи у пукошинама драмског писма унутрашње свјетове наших јунака који могу побједити сваки реалитет. Позорница посматра поприште обрачуна стварности и маште, мјесто сусрета живих и мртвих – забиљежиле су редитељка Ана Вукотић и драматуршкиња Жељка Удовичић-Плештина.

Краљевско позориште „Зетски дом“

„Тиха кућа“ – најбоља представа

Иако у отежаним околностима, Фестивал интернационалног алтернативног театра и ове године у Подгорицу је од 2. до 12. септембра довео неке од најзначајних представа алтернативног театра са подручја Европе и Азије. У току тих десет дана театарске игре Фестивал је Црну Гору донио осјећај припадања свијету и глобалној театарској породици, јер су се извођењем представа, концерата и перформанса умјетници дружили, живећи театар.

Представе које су биле на репертоару, у селекцији глумице Ане Вујошевић, приближиле су гледаоцима умјетничко промишљање свијета стваралаца из: Ирана, Италије, Француске, Литваније, Босне и Херцеговине, Пољске, Велике Британије и Словеније. Овогодишња селекција наслоњена на ФИАТ-ов слоган ИДЕНТИТЕТ указује на глобално стање свијести које би се могло подвести под појмове и осјећања као што су: несигурност, страх, деструкција, ентропија, незнање, што нам на веома сликовит начин показује у каквом је стању људска врста у савременом свијету, а умјетност јесте најбољи начин да нас константно на то подсећа.

Фестивал интернационалног алтернативног театра и 37. издањем оправдао је очекивања публике, прије свега због чињенице која га чини посебним, јер ФИАТ се не удвара ни публици, ни политичким приликама, ни систему, ни глобализму, ни истоку ни западу, већ је увијек и по сваку цијену одан само њој - Алтернативној Умјетности.

Осим седам такмичарских представа на Фестивалу је изведено и пет студентских представа. Организовано је и неколико књижевних и филмских вечери и уживало се и у креативним индустријама, које афирмишу умјетнике. Одржан је и округли сто ФИАТ-а, на тему – Конкурси, моћ или немоћ културне политике?

Позоришни програм овогодишњег Фестивала усмјерен је на његу позоришног мултимедијалног сценског израза и укрштања умјетничких дисциплина. На тај начин помјерио је границе извођачке умјетности и трагао је за прецизним умјетничким изразом у оквиру задате теме – Идентитет.

Драмски програм је аутентични одраз духа нашег времена, доба технократије, и тражећи израз у пољу визуелних умјетности и нових медија, донио је представе које су усијано савремене и третирају актуелне теме, кроз озбиљне и естетски вриједне умјетничке пројекте.

На завршници ФИАТ-а уручене су и награде најбољима. Одлуке о награђенима донио је Жири у саставу: предсједница, кореографкиња и балерина Соња Вукићевић, глумица Јелена Минић и драматург Александар Радуновић. Представа „Тиха кућа“, у продукцији Saye teatra из Ирана и режији Mehdiya Mashhoura, проглашена је за најбољу. У Образложењу Жирија наводи се да представа „Тиха кућа“ доноси причу о животу у избјегличким камповима, те руинираним људским судбинама. Како је Жири навео у образложењу, у питању је прије свега суптилан партнерски однос и потрага за достојанством.

Минималистичким средствима глумачки пар Benyamin Esbati и Мина Заман у суптилном партнерском односу доноси на позорницу узбудљив и пошресан однос, болни крик душе, у пошрази за смислом и досјојанством, наведено је у образложењу.

Специјална награда Жирија за узбудљиво сценско спајање класичног драмског пред-

ложка са савременим позоришним формама припала је представи „Под ледом“, Artūras Areima teatra, у режији Artūrasa Areime.

У сјроого корпоративним односима, представа коју је према шекспировом једног од најзначајнијих њемачких драмских писаца своје генерације Фалка Рихтера режирао Ареима, задирање је у психу оног што остало од људи,

Снежана Богићевић за изузетну интерпретацију лика *Јори*, такође у представи „Осрамоћени“. Она је свој лик, како је Жири саопштио, донијела не свакидашњим талентом и глумачким умијећем, суптилно и убједљиво.

Награда за најбољу режију „Слободан Милатовић“ додијељена је редитељу **Марцину Хериху** за представу „Још четири“, у продукцији *Teatr a*

Детаљ након свечаног затварања Фестивала

када их капитализам прогута, наводи се у Одлуци Жирија.

Награду за најбољу мушку улогу добио је **Ермин Браво** за, како је наведено, маестрално извођење лика Амира Капура у представи „Осрамоћени“ у режији Дина Мустафића, по тексту Ајада Ахтара, и продукцији Удружења „Контакт“ из Сарајева.

Суптилно градећи лик Амира Капура, Ермин Браво нам на минуциозан начин указује на нашу пошребу за очувањем сопственог идентитета, наведено је у саопштењу.

Награду за најбољу женску улогу добила је

part из Пољске.

Редитељски поступак којим се симбиозом свјетла, музике, простора и шрејмана женског тијела гради несвакидашњи доживљај несавршености љепоте, наглашава се у образложењу ове награде.

Фестивал је званично затворен у Дабовићима, омажом оснивачу, Слобу Милатовићу. Умјетница **Тамара Вујошевић Мандић** је код Милатовићевог почивалишта извела перформанс из његове представе „Тобелије“.

ФИАТ

„Робот“ – најбоља представа у цјелини

Међународни фестивал луткарства одржан је девети пут у Подгорици. Од 16. до 18. септембра подгорички малишани имали су прилику да испрате по два извођења пет представа и то из: **Сјеверне Македоније, Словачке, Србије, Шпаније и Црне Горе**. У оквиру Фестивала одржана је и промоција књиге **„Чаробни камен и друге бајке“**, аутора **Давора Драгојевића**, директора Фестивала. На велико задовољство организатора, фестивалске представе је посјетило око 2.500 гледалаца, а као и сваке године, улаз је био бесплатан.

На фестивалу је уручено дванаест награда. Глумцима најдража награда, коју додјељује Дјечији жири, отишла је Градском позоришту Подгорица за представу „Маца папучарица“. У Дјечијем жирију били су: **Душан Челебић, Далила Тузовић, Андрија Шаковић, Ниша Ћупић, Лара Длабач, Елеонора Томашевић, Павле Милић, Петар Ђурановић и Анђелија Видаковић**, председница.

Стручни жири у саставу: **Јелена Стојановић – Патрногић**, директорица „Позоришта за децу и младе“ из Крагујевца и директорица Међународног луткарског фестивала „Златна искра“ Србија (председница Жирија), **Вук Перовић**, уредник филмског и серијског програма на Националном јавном сервису РТЦГ и умјетнички директор Ундерхилл Феста, (члан жирија), и **Милена Јањушевић**, уредница Редакције програма за дјецу на Националном јавном сервису РТЦГ (чланица жирија) донио је важне одлуке:

Grand Prix за најбољу представу у цјелини добила је представа **„Робот“**, Давида Зуазоле и **Unia Teatr Niemozllwy**, Шпанија – Пољска. **Награда за најбољу режију** припала је **Mareku b. Chodaczyńskom** за исту представу. **Награда Драган Радловић за најбољу драматургију** додијељена је **Давору Драгојевићу** за представу **„Принцеза на зрну грашка“**, Позоришта лутака Ниш. **Награда за најбоље естетско-технолошко рјешење лутака**, као и **Награда за најбољу сценографију** припала је **Давиду Зуазоли** за представу **„Робот“**. **Marek Żurawski** добитник је **Награде за најбољу оригиналну музику**, такође за представу **„Робот“**. Пет равноправних награда за глумачко мајсторство додијељене су: ансамблу

Градског позоришта Подгорица за игру у представи „Маца папучарица“, Емри Куртисховој и Мартину Јордановском за партнерску игру у представи „Палчица“, Театар за деца и младинци, Скопље, Биљани Раденковић за улогу у представи „Принцеза на зрну грашка“ – Позориште лутака Ниш, Даворину Динићу за улогу у истој представи, те Давиду Зуазоли за улогу у представи „Робот“.

Награде Специјалног жирија уручила је суоствивачица Фестивала Љиљана Бурзан Николић.

Поред дјечије радости због интензивног тродневног дружења са луткама, Фестивал је обиље-

Детаљ са додјеле награда

жило и неколико пута поновљено питање: Када ће дјеца Подгорице добити луткарско позориште? Збиља, када?

Међународни фестивал луткарства

„Град шеатр“ Будва одржан под слоганом „Освајање слободе“

Премијера и бројни програми

Под слоганом „**Освајање слободе**“ у Будви је од 7. јула до 21. августа одржан традиционални „Град театар“, 36 по реду. Мото овогодишњег Фестивала инспирисан је суштинском потребом људског бића да у континуитету одржава и помјера границе освојених слобода. Током четрдесет седам фестивалских дана реализовано је око 50 разноврсних програма, међу којима је централно мјесто припало драмским насловима. Публика је поред премијере „**Макбета**“ имала прилику да ужива у представама из Словеније, Хрватске, Србије и Црне Горе. Углавном се ради о продукцијама које доводе велике ансамбле и које су, саме по себи, велики подухвати.

Фестивал је отворила најновија представа Народног позоришта у Београду „Рат и мир“, настала према чувеном роману Толстоја, у драматизацији Федора Шилија, и у режији Бориса Лијешевића којем је додијељена престижна награда „Град театар“ за 2019/2020. годину. Лијешевић је двадесет шести добитник овога традиционалног признања.

Значајна је не само свака награда него и свака лијена ријеч и порука коју добијеш после представе. Али награда „Града шеатра“ је нешто о чему сам дуго маштао с обзиром на то да сам одрастао на овом Фестивалу и да сам захваљујући њему и почео да се бавим позориштем. Оно најважније јесте да сам ту градио укус и културну естетичку, ошуда је ово признање више од награде за мене. Оно је синтеза цијелог мог живота, рекао је Лијешевић на свечааности у манастиру Стањевићи.

Централни догађај била је свакако премијера представе „Макбет“, настала по истоименој трагедији, једној од најкраћих, али и „најкрвавијих“ драма Вилијема Шекспира, коју историја књижевности и позоришта памти и као „шкотску представу“. Редитељ ове представе је Никита

Миливојевић, аутор неких од најзначајнијих позоришних продукција у историји овог Фестивала.

На завршници драмског програма изведен је комад „**Тартиф – комично у класичном**“, ауторски пројекат редитеља Игора Вука Торбице. Настао је по мотивима оригиналне Молијерове драме. Ова представа је копродукцијски пројекат Народног позоришта Сомбор и Српског народног позоришта из Новог Сада.

Публика је осим у драмској, уживала и у ликовној умјестности, музичком програму и књижевним вечерима „Град театра“ Будва.

С.М.

„Град шеаџар“ Будва – акценџи разговора о позоришџу

„Како да се вратимо куџи?“

Фестивал „Град театар“ Будва завршен је 21. августа на Тргу пјесника, гдје је одржан разговор о позоришту под називом „Како да се вратимо куџи?“ Вече је било посвећено критичком осврту на овогодишње издање Фестивала, али и промишљању о новим могућностима и правцима фестивалске мисије. Учесници су се током разговора посветили теми значаја позоришта и културе уопште за цивилизацијске домете сваког друштва, промишљајуџи је са театролошког, културолошког и социолошког аспекта.

У разговору су учествовали академик **Синиша Јелушић**, проф. др **Предраг Зеновић**, политиколог, и **Бојан Муџин**, новинар и позоришни критичар који је на самом почетку вечери истакао да је овогодишње издање Фестивала било занимљиво због мноштва различитих тема, жанрова, представа, али и расположења на позорници и у публици.

Предраг Зеновић, који обавља дужност предсједника Савјета за културу Будве, је казао да Фестивал „Град театар“ заузима важно мјесто у уобичавању идентитета Будве.

Мислим да је немогуће данас замислиџи културни идентитет града Будве без оваквог Фестивала. Овај Фестивал је од самог почетка, у џом једном великом невремену, историјском и цивилизацијском беспућу био једна контрарадигма цијелом џом процесу, казао је он.

Наслов разговора „Како да се вратимо куџи“, према оцјени Зеновића може се тумачити многозначно.

Како се враџиџи почетку Града шеаџра, историјџи, концепџу, шеаџру? Ако се сјеџи-мо историје шеаџра, прва позоришџа су била огромна, џако да је била огромна и публика. Чињеница је да је цијели град парџиципирао у нечему џако религиозном, као џио је позоришџе било у античка доба. Онда полако имамо све веће свођење сцене до барокне форме која предвиђа сцену куџију. Ми се враџамо ше-

аџру на отвореном који џреба да позове џио већу публику. Град шеаџар у својој концепџи има џу револуционарну идеју да се потпуно отвори публици која у џоме учесџује на један потпуно другачији начин који је незамислив у класичном облику, казао је Зеновић. Он је закључио да Будва не може да замисли себе без Града театра.

У Будви као граду и џуристичком мјесџу Град шеаџар има посебно мјесџо. Та разлика између фестивала и позоришџа мора се јасно дефинисаџи. Позоришџе које овдје стварамо је увијек одолијевало џоме да посџане малограђанска забава, а позоришџе џио врло лако може да буде. Неки од ауџора који су били на овом Фестивалу и дали му облик, за њих позо-

Зеновић, Муџин и Јелушић – панелисти разговора о позоришту

ришџе није био само бијег од свакодневице и прозаичности, већ је џио била једна цијелокупна реконструкција свијета и стварности. У џу концепџи паншеаџра убрајам Љубишу Ристића, Томажа Пандура и Игора Вука Торбицу који су дали један естетски и еџички кришеријум који овај Фестивал у будућности мора да има, оцијенио је Зеновић.

Академик Јелушић објаснио је да је религиозна димензија театра одувјек присутна.

Театар се базира и почива на религијском обреду и чувеној Аристотеловој дефиницији трагедије гдје на крају имамо kатарзис. Катарза је прочишћење, али нам Аристотел говори да онај ко учесћује у њом акту театарског извођења доживљава нешто што је унутар психологије веома бишно. Он се трансформише и постаје неко други. То је јако бишно. То је сјајна рогзрка обредна традиција код Аристотела и дио религијског ритуала. То је и театар. Данас ми посматрамо њај појам другачије. Тај ритуални аспект током првих година Града театра је био нарочито присутан. Било би добро када бисмо му се могли вратити у смислу тог повратка кући, нагласио је Јелушић. Он је рекао да је овогодишњи Фестивал имао мноштво различитих приступа.

Детаљ са разговора о позоришту

Ураћен је један прецизан и поуздан избор и сви који су били присутни су могли да погледају оно што је у одређеној мјери репрезентативно и респектабилно на савременој театарској сцени у региону. Класични шекспир је био веома присутан, а с њим у вези и читање класичног шекспира. Публика је углавном све присутне примала врло позитивно. Имали смо роман, велику драматургију, Шекспира два пута, Софокла и интересантно је како су њи шекспирови читаоци, рекао је академик Јелушић.

Бојан Муњин, такође је скренуо пажњу на чиње-

ницу да је Фестивал ове године имао доста неуралгичних и великих тема, од: „Рата и мира“, „Радничке цесте“, „Краља Едипа“, „Магбета“, до „Тартифа“ који је затворио драмски програм.

Једна ствар је театар као јединица за себе и Фестивал као концепција. Мислим да људи који аутономно воде Град театар то врло добро знају. Од самог почетка знају да воде један пројекат коме одређују пути и у њој им нико не може сугерисати, казао је Муњин. Он се са на сликовит начин осврнуо на стање у којем је позориште данас.

Немамо јасну супротну страну на темељу чега бисмо се ми сами идентификовали, то **постављање противника добра и зла. Ми смо то, а онај је тамо. Увјек је неко био војвода од Јорка, а овај други је био краљ Ричард. Сада имамо непријатеља који се није представио. То је наше постављање у театру, али и у животној - како се вратити кући? Два су примјера одговора на тог противника на овом фестивалу, један је Тартиф, а други Магбет. Преко ње двије представе можемо заузети правац да бисмо се вратили кући. Како говорити о непријатељу ког јасно не познајемо, а који је пуно јачи од Ричарда. Како одговарамо на велике проблеме овог времена у театру и животној,** запитао се Муњин. На примјерима из прошлости, али и садашњости, он је идентификовао потешкоће и начин на који би требало да их рјешавамо.

Сједница енглеске Владе у тренутку Другог свјетског рата. Черчилу као премијеру су казали да би требало смањити новац за културу да би се могли бранити, на шта је Черчил казао: „Ако одвојимо од културе, шта ћемо онда бранити“. Њему је било важно да позоришта раде у том периоду и то није била једина земља у којој су театри радили управо због њихове важности. Нешто што бих ипак, подијелио са вама је катарзофална чињеница да у Загребу ове године по први пут нема заинтересованих за студије позоришне режије јер се нико није пријавио. Говоримо о нападу баналности на целокупни наш живот, казао је Муњин постављајући питање: Колико је важан Град театар за будућност Будве? Зеновић је одговорио Муњину да је Град театар себи загарантовао позицију око које нема двојбе.

С. Маројевић

Кошторски фестивал позоришта за дјецу

Котор на путу за професионално позориште за дјецу

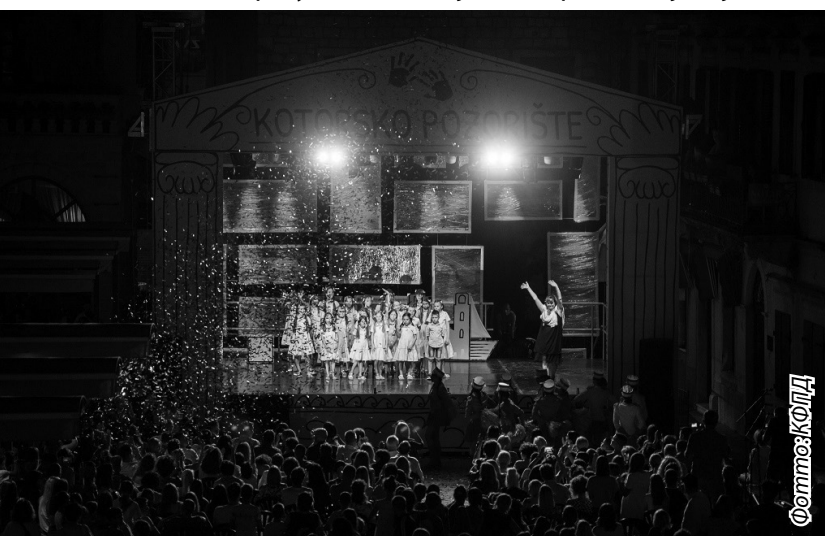
Позориште

Јубиларни - 30. **Которски фестивал позоришта за дјецу** одржан је од **2. до 12. јула** на преко двадесет локација у том древном граду и његовој околини. Манифестација је обухватила мноштво наслова у програму. Иако је фокус био стављен на

регионалној селекцији, Котор је угостио умјетнике из преко десет земаља и током десет дана тим градом су на симболичан начин управљала дјеца. Поред позоришног програма, Фестивал имао богат пратећи програм у којем су заступљене све

умјетности, а то су: едукативно – теоријске радионице, округли столови, књижевне вечери, ликовне изложбе, умјетничке инсталације, наступи плесних трупа, као и филмске и музичке вечери. Сви програми на овогодишњем КФПД-у су били бесплатни. Посебну пажњу привукле су неке од најбољих продукција за дјецу, па су тако на позорницама у граду одиграни комади са „леденог Исланда, до сунчане Шпаније, а све преко Трансилваније“. У Котор су стигли: „Хајди“, „Сирано“, „Дјевојчица са

шибицама“, „Гуливер“, „Бамби“, „Сњежна краљица“, те бројни музичари, сликари, глумци, пјесници и клонови. Сви су они, како је навео организатор, били „на фешти и на моби оснивања позоришта“. Овогодишњи програм Фестивала у цјелини значајан је јер су у њему преовладале представе које теже да се баве битним темама, као што су: компликовани породични односи, зависност од виртуелних свјетова, истополна љубав, проблеми дјеце бескућника и злостављане дјеце. Посебност овогодишњег издања Фестивала је и чврста одлука о оснивању професионалног позоришта за дјецу и младе у Котору, циљ који је, како су организатори навели, деценијама измицао.

Првог фестивалског дана, најмлађи љубитељи театра били су у прилици да путују кроз вријеме на Тргу од Оружја, мјесту одакле је давне 1993. године и почела прича о Фестивалу и гдје је Наполеон прије двије стотине година основао позориште. У оквиру позоришног програма публика је уживала у шеснаест представа, од којих је дванаест у такмичарском дијелу. На отварању фестивала публика је имала прилику да види премијеру пред-

ставе у продукцији Фондације Которски фестивал позоришта за дјецу, под називом „**Чини да мале ствари постану велике**“, што је био и слоган овог годишњег Фестивала.

Како је на конференцији за новинаре истакао председник Општине Котор Владимир Јокић, велика је ствар три деценије бити домаћин и оснивач оваквог Фестивала.

Од 1993. до данас, много је шруда и знања уложено да би Кошор био препознатљив као град дјеце, као вјероватно једини град на планети гдје дјеца добијају власит на десет дана и то су вјероватно најбољих десет дана у години. Велико ми је задовољство да смо као градски менаџмент успјели да спрјечимо било какву врсту политизације овог Фестивала, казао је Јокић.

Општина Котор је одлучила да ове године донесе одлуку о оснивању ЈУ Позоришта за дјецу, тако да ће Црна Гора и Котор добити прву установу те врсте, која ће у будућности преузети организацију овог Фестивала. Јокић је најавио да ће убудуће позориште имати и своју продукцију, едукацију и све оно што прати такву институцију.

Имамо пуну подршку Министарства да шру одлуке донесемо и спроведемо у дјело, рекао је Јокић.

Марија Бацковић, замјеница директора и програмска уредница указала је на значај овог традиционалног Фестивала.

Ако не водимо рачуна о дјец, не водимо рачуна о заједници, о друштву, о држави. Нажалост, у Црној Гори се дуги низ година боримо за веће право да се глас дјетета чује и дужност одраслих је да се за ња права изборе. Једно од основних права дјетета је право на културу и ми смо дужни да им то омогућимо. Кошор то ради, рекла је Бацковић.

Организатори су захвалили публици на сјајном одзиву и свим умјетницима на сарадњи, који су још једном створили незаборавно искуство за јубиларни 30. рођендан Которског фестивала позоришта за дјецу, којим је најављено оснивање ЈУ Позоришта за дјецу у Котору.

Задњег дана Фестивала проглашени су и побједници и уручене награде.

С. Маројевић

„Котор има шансу да буде велеград“

Други дан **30. Которског фестивала позоришта за дјецу** отворен је округлим столом на тему **„Будућност позоришта за дјецу и младе у Котору“**, који је одржан у просторијама некадашњег затвора, а садашњег Креативног хаб-а у срцу старог града. Циљ округлог стола био је да се дефинишу потенцијални правци развоја будућег позоришта, те мапирају модели који би били ефикасни у рјешавању и превазилажењу постојећих изазова.

Ова стручна сесија окупила је представнике позоришта и умјетности: **Петра Пејаковића, Љубивоја Ршумовића, Горана Булајића, Игора Бојовића, Стевана Копривицу, Слободана Марковића, Игора Третињака, Дејана Ђоновића, Мају Мрђеновић, Тијану Грумић и Марију Бацковић**, као и представнике званичних институција: **Петра Ковачевића** испред Министарства културе и дигиталних медија, те **Катицу Бркановић** у име Секретаријата за културу Котора.

Повод за дискусију била је у ширем смислу најава председника Општине Котор, Владимира Јокића да ће од ове године град добити позориште за дјецу.

Директор Которског фестивала позоришта за дјецу, Петар Пејаковић, истакао је да је након три деценије посвећеног рада, заснованог на ентузијазму и љубави према позоришту, Фестивал добио прилику да прерасте у званичну јавну установу. Он је истакао да Црна Гора нема позоришни институцију чија је једина дјелатност намијењена дјеци, те позвао на стварање услова да Фестивал живи током цијеле године кроз активности, не само кроз традиционалних дванаест дана програма почетком јула.

Један од зачетника идеје о Которском фести-

валу позоришта за дјецу, чувени дјечји пјесник Љубивоје Ршумовић, истакао је да се град који има инфраструктуру, али нема позориште – не може звати велеградом.

Кошор од синоћ има шансу да буде велеград, да се задовољи потреба која је духовна, културна, културолошка – не само међу онима који се баве позориштем, већ и онима који би долазили на програме, казао је Ршумовић.

Замјеница директора КФПД, Марија Бацковић казала је да се унутар постојећег елабората дода предлог да позориште буде менаџерског типа, уз запошљавање малог броја људи који би њиме

Детаљ са округлог стола

руководили. Она је истакла да је олакшавајућа околност чињеница да је креативни хаб оспособљен, те да се може користити за рад и стварање садржаја у два правца – ка црногорској публици, али и фестивалима и интернационалној сцени. Она је додала да се будуће представе морају креирати на начин да буду мобилне, како

Пјесник Ршумовић на Фестивалу

би се могле изводити у свим просторима широм Црне Горе и ван ње.

Присутни су закључили да је основни проблем до сада препознат, чињеница да центри за културу, којих у Црној Гори има око 30, нијесу функционални, те да у великој мјери зависе од партијских политика на локалном нивоу.

Неопходно је пронаћи систем како да се Фестивал финансира, а да се остане независан, да се избјегне политичко уплијање. Потребно је створити систем који није шокичан, гдје квалитетне ствари не настају као инцидент, казала је позоришна критичарка Маја Мрђеновић.

Један од учесника дискусије - драматург и сценариста Стеван Копривица сматра да је намјера градње позоришта изразито племенита, те да се мора обезбиједити подршка државе у окупљању дјеце око нечег племенитог и мудрог као што је позориште, које омогућава удаљавање од идеолошких заблуда и ставља фокус на сагледавање вриједне литературе.

На ову оцјену надовезао се и позоришни редитељ Горан Булајић, истичући да је од кључног

значаја створити установу са стабилним буџетом, на чијем ће челу бити релевантна особа са кредибилитетом и ауторитетом.

Представник Министарства културе и дигиталних медија, Петар Ковачевић, саопштио је да је циљ да се „из друштва прерасподјеле прерасте у друштво стварања“, те да се само знањем и креативношћу систем може унаприједити.

Будући период биће фокусиран на окупљање стручног тима који ће дати предлоге који се тичу како законодавног оквира којим се дефинише ова област, тако и концептуалних и оперативних сегмената процеса стварања будућег позоришта за дјецу у Котору.

Округли сто је окончан ријечима Љубивоја Ршумовића, који се обратио стиховима Мике Антића: „Срце се нема да се има, срце се има да га даш свима“, истичући да када постоји љубав према позоришту, истинска воља и посвећеност, све је могуће остварити, те да очекује да ће будуће позориште за дјецу у Котору, у блиској будућности имати и статус националног.

Извор: Кошорски фестивал позоришта за дјецу

Три премијере обиљежиле Фестивал

Посебна специфичност „Пургаторија“ је у томе што су и овог љета једини фестивал у региону бивше Југославије који даје простор и плесном театру.

Позоришне свечаности „Пургаторије“ одржане су у Тивту од 28. јуна до 31. августа. Њихов цјелокупан програм био је конципиран да на умјетнички начин валоризује културну баштину, не само Тивта и Боке, већ и цијелог Медитерана.

Организатор Фестивала - Центар за културу имао је на Пургаторијама три премијере. Поред Нушићевог „Покојника“ који је рађен у копродукцији са Црногорским народним позориштем, у режији Егона Савина, урађена су још два пројекта. Инсценирана је плесна представа „Животињска фарма“, у кореографији Милоша Исаиловића у копродукцији са Битеф театром и „Ситнице које живот значе“ које су рађене у копродукцији са Народним позориштом Београд и БеоАртом, у режији Андреја Носова.

Поред такмичарског, драмског програма у којем је публика имала прилику да одгледа шест представа, у оквиру Пургаторија припремљен је и музички и плесни програм, као и бројни, књижевни и ликовни програми.

Посебна специфичност „Пургаторија“ је у томе што су и овог љета једини фестивал у региону бивше Југославије који даје простор и плесном театру.

На завршници Фестивала уручене су и награде. Према једнагласној Одлуци Жирија најбоља представа на Фестивалу медитеранског театра „Пургаторије 2022“ је „Чудо у Шаргану“, у продукцији Југословенског драмског позоришта из Београда (Србија). У образложењу се наводи да „свевременски шекспир Љубомира Симовића презентован карактеристичном сценском естетиком Јагоша Марковића, представља

једну значењски и визуелно заокружену цјелину. Вјештим редитељским рјешењима, израженом ликовношћу у изразу, редитељ учињава у представи и најсуптилније слојеве овог комада, а сјајна глумачка интерпретација и остали сценски апсећи доприносе свеукупном утиску. Шопенхауер говорећи о човјеку каже: 'Жеља је пашња, док се не испуни, а испуњење, односно срећу прати нова пашња',

управо у том смислу, ова представа посеже у срж човјекове природе“.

Награда за најбоље глумачко остварење на овогодишњим „Пургаторијама“ припала је глумици **Сањи Марковић** за улогу Цмиље у позоришној представи „Чудо у Шаргану“ у продукцији Југословенског драмског позоришта из Београда.

Изузетно прецизна игра Сање Марковић, чије сценско присуство истовремено зрачи заводљиво и невино, сензуално и етерично, рањиво и чврсто и која са привидном лакоћом ушелољворење у психолошке нијансе лика који шумачи, свиме, а нарочито експресивним изразима лица, појачава утисак представе и енергетски снажно обухвата гледаоце, навео је Жири у образложењу.

Награда за глумачку бравуру отишла је у

руке **Слободану Маруновићу** за улогу *Господина Ђурића* у позоришној представи „Покојник“, у копродукцији Центра за културу Тиват и Црногорског народног позоришта из Подгорице (Црна Гора).

Слободан Маруновић жанровски прецизно и вјешто обликује *Господина Ђурића*, као самоувјереног, бескрупулозног представника савременог свијета, у коме новац и успјех представљају највише вриједности, те под-

лиштан одабир музичких композиција које су адекватно постављене у службу глумачке интерпретације, присућне у највећем дијелу трајања представе, те као шакве значајно доприносе складу динамике и ритма, навео је Жири.

Кроз суптилно ријешене транзиције између појединачних сцена, те квалитетно ријешену интеракцију између фотोगрафије, сценског покрета и сценографије, редитељ нам

Са додјеле награда на завршници „Пургаторија“

влачи симболичку универзалност радње, успоставља снажну размјену са публиком и на тај начин упошњује слику којом се жели представити друштво у представи „Покојник“, образложио је Жири.

Специјална награда за умјетничко достигнуће на Фестивалу медитеранског театра Пургаторије 2022. године једногласно је додијељена представи „Машкарате испод купља“, у продукцији Казалишта „Марина Држића“ из Дубровника (Хрватска).

Вјештим владањем позоришном техником редитељ **Паоло Тишљарић** дочарава нам лирску драмску игру о умирању слушкиње **Анице**. Кроз пажљиво постављене мизансцене, ква-

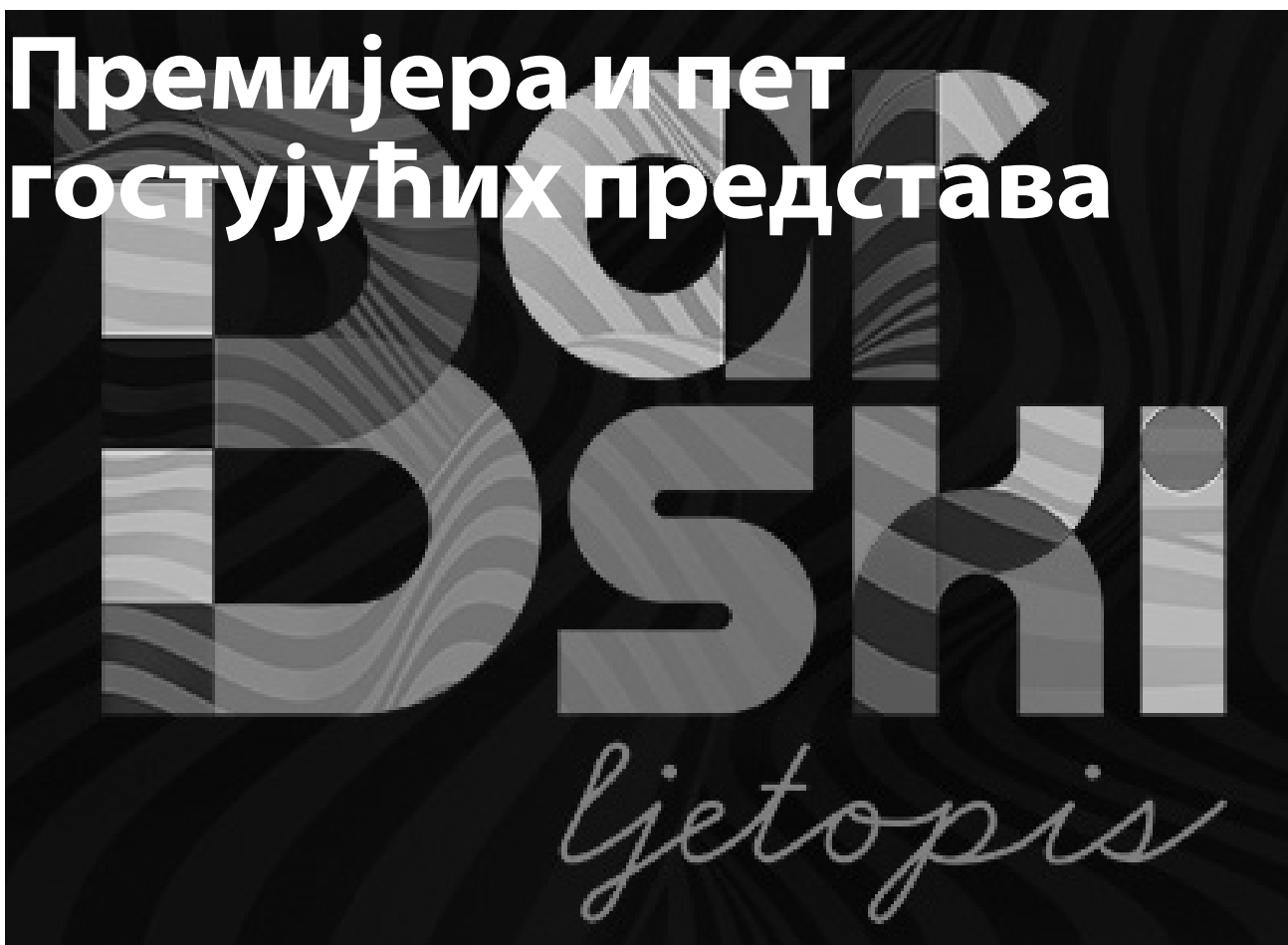
снажно и вјеродостојно дочарава атмосферу једне типичне медитеранске драме из Дубровника са средине 19. вијека, градећи шако хомогену цјелину упечатљивог визуелног израза, закључио је Жири.

На основу Одлуке о установљењу позоришне награде „Ивана Томичић“ в. д. директорице Центра за културу Тиват, Дијана Синдик донијела је Одлуку о додјели награде за 2022. годину. То значајно признање припало је глумици **Лари Драговић**, за изузетан допринос у развоју позоришног израза.

С. Маројевић

„Барски љетопис“ окупио бројне умјетнике

Премијера и пет гостујућих представа

У Бару је од 15. јула до 27. августа на више локација одржан 35. „**Барски љетопис**“, који је у програму имао четрдесет два разноврсна наслова.

Посебан сегмент који годинама уназад привлачи барску публику је драмски програм, у оквиру којег је на Љетњој позорници Дома културе и амфитеатру у Старом граду изведено седам позоришних представа, од којих је једна копродукцентско дјело овогодишњег издања „Барског љетописа“ и Градског позоришта Подгорица, представа „Без портфеља“ у режији Бранислава Мићуновића.

Селектор драмског програма Милија Шћепановић за репертоар је одабрао шест остварења из најеминентнијих позоришних институција и манифестација из земље и региона, чије режије потписују: Андраш Урбан, Матко Рагуж, Бранко Иванда, Слободан Бранковић, Александар Маринковић и Андреј Носов. Тако је публика уживала у мјузиклу „Неки то воле вруће“ и представама: „Реалисти“, „Витезови Лаке мале“, „У раљама живота“, „Лутка са кревета бр.21“ и „Кад свијеће догоре“.

Фестивал је успио и ове године да задржи шест програмских селекција. Музички сегмент Љето-

писа, чију селекцију потписује Владимир Мараш, обухватио је девет концерта, а љубитељи класичне и џез музике били су у прилици да уживају у концертима домаћих и свјетских извођача.

Програм **БАРС**, установљен прошле године са циљем да представи искључиво стваралаштво барских умјетника на Љетопису, окупио је једанаест жанровски разноврсних програма.

У оквиру књижевног програма представљена су дјела која су у претходној години привукла велику пажњу читалачке публике, али и била награђена од стране стручне јавности.

Организоване су и четири самосталне изложбе у Дворцу краља Николе.

Пројекцијом испитних филмова студената ФТВ режије Факултета драмских умјетности са Цетиња „Љетопис“ потврђује своју тежњу да младим ствараоцима обезбиједи адекватан простор за промоцију.

Фестивал је затворен мултимедијалним арт пројектом „Медитеранске приче“.

С. М.

Међународни фестивал алтернативног театра „Корифеј“

Смотра независне позоришне продукције

Међународни фестивал алтернативног театра „Корифеј“ одржан је од 6. до 23. августа у Колашину. Врло богат позоришни програм дошао је селекцијом од двадесет представа из: Црне Горе, БИХ, Србије, Хрватске, Словачке, Пољске и Литваније, од којих су четири биле намијењене најмлађим гледаоцима.

Кроз Фестивалски програм била је заступљена скоро комплетна независна позоришна продукција из државе, којој генерално фали простора у Црној Гори, али и разумијевања и средстава. Осим продуцентских представа Корифеј театра, наступили су и ансамбли Театра младих и Драмског студија „Празан простор“, као и двије представе, „Атомско цвијеће“ и „Голф 4“ које су рађене, како наводи организатор, „герилски“, без било каквог продукцијског предзнака, а које су стварале младе глумице Јелена

МИНИСТАРСТВО ЋЕ ПОДРЖАТИ „КОРИФЕЈ“

Министарка културе и медија Маша Влаовић приликом недавне радне посјете Колашину, разговарала је представницима „Корифеј театра“.

Имајући у виду континуирани значај развоја културе на сјеверу, као и значај Фестивала као што је Корифеј, Министарство културе и медија наставиће да подржава манифестације овог типа и да подстиче њихову одрживост и развој, закључила је министарка Влаовић.

Ђукић, Маја Стојановић, Анђелија Рондовић, Марија Ђурић и Маша Лабудовић.

Представе су извођене и у посебним амбијентима, на Тргу бораца и другим локацијама у граду, као што су: плато Спомен дома у улици „Буда Томовића“,

8. MEĐUNARODNI FESTIVAL ALTERNATIVNOG TEATRA KORIFEJ - KOLAŠIN 2022

KORIFEJ 8 — 06 - 23. AVGUST — **U KRAJU**

SUBOTA, 06.08. HASANAGINICA FDU CETINJE - OG STUDENTI GLUME, KLASA PROF. BRANIMIR POPOVIĆ NP BIOGRADSKA GORA 20h	NEĐELJA, 07.08. NE PRIČAJ MI BAJKE PRAZAN PROSTOR POPOVIĆ - OG REŽIJ: PETAR PEJAKOVIĆ CENTAR ZA KULTURU 20h	NEĐELJA, 07.08. PRESUDA: TIHA LIKVIDACIJA MOSTARSKI TEATAR MLADIH - BiH TEKST I REŽIJ: BEAD BULO PLATO SPOMEN DOMA 20h	PONEDJELJAK, 08.08. NEODUSTAJANJE SAVEZ DRAMSKIH UMJETNIKA VOJVODINE SRPSKO NARODNO POZORIŠTE NOVI SAD I AKADEMIJA UMJETNOSTI NOVI SAD - SRB AUTORSKI PROJEKT: MARIJA MEDENICA CENTAR ZA KULTURU 20h
UTORAK, 09.08. ČOVJEK NA ISTOKU IZLOŽBA FOTOGRFIJA HABIB MEŠENČEVIĆ - CESH HOL. CENTAR ZA KULTURU 19h	UTORAK, 09.08. PRST FDU CETINJE - OG TEKST: SOBIVITNA BAŠA STUDENTI GLUME - KLASA PROFESORA BRANIMIR POPOVIĆ CENTAR ZA KULTURU 20h	SRIJEDA, 10.08. TESLA - PRILAGOĐAVANJE ANDELA KAZALIŠTE KABINA - HR REŽIJ: STEVAN PEŠO REŽIJ: VUKOVIĆ POSAVERO TUREK CENTAR ZA KULTURU 20h	ČETVRTAK, 11.08. GOLF 4 NEZAVISNA PRODUKCIJA - OG KOLEKTIVA REŽIJ: MARIJA MEDENICA MARIJA BULO, MARIJA BULO, JELIĆA BULO, AMBIJENT 19h
PETAK, 12.08. REŽANJE NESANICE PROMOCIJA ZBIRKE PJEŠMA NIKOLA ŠEPIROVIĆ - OG CENTAR ZA KULTURU 20h	SUBOTA, 13.08. COGITO ERGO SUM THALIA TEATRO - SLOVAKA REŽIJ: MONIKA NEDELOVA CENTAR ZA KULTURU 20h	NEĐELJA, 14.08. SOULFOOD NEZAVISNA SCENA I ONP - OG AUTORSKI PROJEKT: SLAVKO KALEZIĆ CENTAR ZA KULTURU 20h	PONEDJELJAK, 15.08. CRVENKAPAJ I VUK U ZEMLJI ČUDA TEATAR MLADIH CETINJE OG REŽIJ: BRANKA FEMIĆ TRG BORACA 19h
PONEDJELJAK, 15.08. ATOMSKO CVIJEĆE NEZAVISNA PRODUKCIJA - OG KOLEKTIVA REŽIJ: MARIJA LABUDOVIĆ, MARIJA BULO, MARIJA BULO, JELIĆA BULO, STARA ŠKOLA 20:30h	UTORAK, 16.08. MAJMUNSKA POSLA SMART THEAT - OG AUTORSKI PROJEKT: MARIJA GRABIĆ I JOSIP GOLIČKOVIĆ CENTAR ZA KULTURU 20h	SRIJEDA, 17.08. ADIAFORA TU NIETU TERMINUS A QUO - POLSKA KONCEPT: EDWARD DRAMONT AMBIJENT 20h	ČETVRTAK, 18.08. KOVAČI BIELOPOLJSKO POZORIŠTE - OG TEKST: MILICA NIKOLIĆ REŽIJ: PETAR NIKOLIĆ CENTAR ZA KULTURU 20h
SUBOTA, 20.08. STAKLENA MENAJERIJA FDU CETINJE - OG TEKST: VILJAM STUDENTI GLUME, KLASA PROF. BRANIMIR POPOVIĆ CENTAR ZA KULTURU 20h	NEĐELJA, 21.08. STONOGICA BROJALICA ALICE IN WONDERLAND - SRB AUTORSKI PROJEKT: ANJA VESARIĆ MARIJA BULO TRG BORACA 19h	NEĐELJA, 21.08. KAO DA NE BISMO PULS TEATAR LAZAREVICA - SRB TEKST: SANJA SAVIĆ REŽIJ: ANA PRITER CENTAR ZA KULTURU 20h	PONEDJELJAK, 22.08. LEGITIMACIJE KB OLOV - HR REŽIJ: MONIKA DOLENO CENTAR ZA KULTURU 20h
UTORAK, 23.08. BLISKOST FDU CETINJE - OG PATRIK MAREŠ, STUDENTI GLUME, KLASA PROF. BRANIMIR POPOVIĆ CENTAR ZA KULTURU 20h			

zgrada stare osnovne škole, kao i u Centru za kulturu Koлашин.

У пратећем програму одржана је промоција збирке поезије „Режање несанице“, Николе Шћепановића, као и изложба фотографија „Човјек на истоку“, Хадиса Меденчевића, аутора из Чешке.

Отварање Фестивала је уприличено на Биоградској гори, у простору Националног парка, а Општина Колашин обезбједила је бесплатан превоз за заинтересоване грађане и посјетиоце. У амбијенту прашуме изведена је дипломска представа студентске ФДУ Цетиње, „Хасанагиница“ настала по култном тексту Љубомира Симовића. Током фестивала ФДУ са Цетиња извео је четири испитне представе у којима играју студенти глуме, у класама професора Бранимира Поповића и Дубравке Дракић.

Током трајања Фестивала извођено је свакодневно по један или два програма, међу којима су биле представе: из Хрватске „Тесла – прилагођавање анђела“ у којој игра Момчило Оташевић, ауторски пројекат популарног црногорског глумца Славка Калезића, *Soulfood*, монодрама глумице Српског народног позоришта Нови Сад, Марије Меденице „Неодустајање“, представе Пулс театра из Лазареваца „Као да не бисмо“, удружења из Хрватске Лофт и Clou са представом „Легитимације“, словачки театар Thalia извешће представу „Cogito ergo sum“.

Фестивал финансира Општина Колашин, а све активности око организације, селекције, умјетничког руковођења и комплетну логистику реализује НВО „Корифеј театар“. Фестивал се организује у сарадњи са Центром за културу Колашин, а подршку су овог пута добили и од Туристичке организације Колашин и фирме Авала ресорт.

Никшићко позориште на гостовању по Србији

„Боинг – Боинг“ на фестивалима у Крагујевцу и Зајечару

Никшићко позориште са представом „**Боинг – Боинг**“, средином октобра гостује у четири града Србије: **Крагујевцу, Чачку, Лазаревцу и Зајечару.**

Комедија коју је Никшићко позориште инсценирало по тексту **Марка Камелотија**, у режији **Растислава Ћопића**, биће изведена **12. октобра на сцени Књажевско-српског театра Крагујевац**, у оквиру **17. Међународног позоришног фестивала „Јоакимфест“**. Представа ће бити играна у част награђених, на завршници овог познатог Фестивала.

Након фестивалског наступа у Крагујевцу, „**Боинг – Боинг**“ ће **13. октобра** бити изведен на сцени **Дома културе Чачак**, а дан касније (**14. октобра**) у **Пулс театру Лазаревац**.

Гостовање на сценама у Србији, ансамбл ће завршити **16. октобра у Зајечару**, када ће отворити познати **Фестивал „Дани Зорана Радмиловића“**.

У глумачком ансамблу овог сценског дјела, које је од премијере у мају имало осам извођења су: **Стеван Вуковић, Жана Гардашевић Булатовић, Јован Кривокапић, Гордана Мићуновић, Маја Стојановић и Никола Васиљевић.** Поред реди-

„Боинг – Боинг“, Марка Камелотија, у режији Растислава Ћопића

теља **Ћопића**, у ауторском тиму су: **Исидора Милосављевић (адаптација и драматургија), Весна Сушић** ауторка сценографије и **Ивана Ристић** која је урадила костиме.

Никшићко позориште је премијерним извођењем комедије „**Боинг – Боинг**“, почетком маја ове године обиљежило минулу позоришну сезону не само сопствене, већ и црногорске позоришне продукције, имајући у виду да се тај комедиографски поджанр није дуго инсценирао у овдашњим позориштима.

С. М.

Протокол о сарадњи Никшићког позоришта и Позоришта из Зајечара

Директори **Никшићког позоришта** и **Захумља, Радинко Крулановић** и **Миодраг Чизмовић** почетком јула у **Зајечару** су потписали **Протокол о сарадњи** са руководиоцима **Народног позоришта Тимочке крајине „Зоран Радмиловић“** и **Народног музеја „Зајечар“, Владимира Ђуричићем** и **Вујадином Милошевићем.**

Тај документ предвиђа реализацију заједничких пројеката, те упознавање уметника, размјену позоришних представа, изложби и других садржаја и програма из културе Никшића и Зајечара, те упознавање са богатством културне баштине.

Директор Никшићког позоришта, **Радинко Крулановић** након потписивања Протокола истакао је богатство културно-историјских знаменитости Никшића и Зајечара, које су основ за успјешну сарадњу четири установе културе из ова два града.

Према изјави директора Народног позоришта Тимочке крајине „**Зоран Радмиловић**“, **Владими-**

ра Ђуричића први плодови сарадње очекују се већ током ране јесени, када ће Никшићко позориште, рекао је он, гостовати на познатој међународној смотри најбољих позоришних остварења – 31. „**Данима Зорана Радмиловића**“. Крулановић и Ђуричић најавили су и скору могућност организовања програма, под називом „**Дани Никшића у Зајечару**“ и „**Дани Зајечара у Никшићу**“.

Директор „Захумља“ Миодраг Чизмовић, такође је нагласио да заједничко вријеме за сарадњу установа културе из Никшића и Зајечара тек долази, на задовољство никшићких и зајечарских уметника, публике и потписника Протокола.

„Боинг – Боинг“ обиљежио позоришну сезону

На Бијеналу сценског дизајна у Новом Саду

Награђене „Ана Карењина“ и „Крваве свадбе“

На Бијеналу сценског дизајна БСД 2022 (ex aequo) који се одржао почетком септембра у Новом Саду – европској пријестоници културе, представи **„Крваве свадбе“**, **Федерика Гарсије Лорке**, у режији **Игора Вука**

студија „Празан простор“ из Подгорице. За драматургију је био задужен **Илија Ђуровић**, док је асистенткиња редитеља **Хана Растодер**. Костимографкиња је **Лина Лековић**, продуценткиња **Марија Бацковић**, а аутор музике **Илија Гајевић**. Аутори фотографског и видео материјала су **Ана Кашћелан** и **Павле Симоновић**, а дизајна **Ива Мијановић**. Ова се Награда додјељује за креативно зајед-

„Крваве свадбе“ у режији Игора Вука Торбице

Торбице (копродукција Града театра Будва и Српског народног позоришта) припала је **Награда за сценски дизајн представе у целини**. У образложењу Жирија наводи се да је „будванско-новосадска представа амбициозан покушај успостављања врлог, новог читања добро познате драмске лектире, чији се сценски дизајн издваја из остатка селекције несумњивим квалитетом својих саставница, али и унутрашњом драматургијом развоја акустичких и визуелних елемената сценске игре“.

На овом Бијеналу додијељена је награда још једном драмском наслову из црногорске продукције. **Посебна награда** додијељена је ауторском и извођачком тиму представе „Ана Карењина“, коју је према истоименом роману **Лави Николајевича Толстоја** режирао **Мирко Радоњић**, у копродукцији Краљевског позоришта „Зетски дом“ Цетиње и Драмског

ништво ауторског и извођачког тима, схваћено као пресудни градивни елемент сценског дизајна. Награде су додијељене 5. септембра ове године у оквиру програма „Калеидоскоп културе“, у организацији фондације Нови Сад – Европска пријестоница културе.

Бијенале сценског дизајна је манифестација коју су основали YUSTAT – ОИСТАТ центар Југославија и Музеј примијењене умјетности у Београду. У периоду од 1997. до 2006. године манифестација је обухватала велике изложбе, награде и признања, низ предавања, радионица и конференција и стекла висок национални и регионални углед. Након петнаест година паузе ове године поново је покренуто као резултат потребе за праћењем и вредновањем позоришне продукције, умјетничких и кустоских пракси у области сценског дизајна и сценског простора у Србији и региону.

Петнаест година након последњег из-

дања Бијенала, желимо да поново сјавимо у фокус људе који раде у позоришћу, чијем раду се, као публика, дивимо, али никада

Представа „Ана Карењина“, коју је према истоименом роману Толстоја режирао Мирко Радоњић, у копродукцији Краљевског позоришта „Зетски дом“ и Драмског студија „Празан простор“, селектована је за учешће на овогодишњем, 62. Интернационалном театарском фестивалу МЕСС у Сарајеву. Представа ће бити изведена 7. октобра у Народном позоришту у Сарајеву.

Ове године МЕСС ће бити одржан на више локација у главном граду Босне и Херцеговине, а публика ће бити у прилици да погледа четрнаест најбољих домаћих, регионалних и европских позоришних остварења.

Интернационални театарски фестивал МЕСС основан је 1960. године и спада у ред најстаријих на подручју Источне и Југоисточне Европе.

изблиза. Они се не пењу на позорницу и не добијају аплауз. Они раде у занатским радионицама позоришћа, у кућима далеко скривеним од очију публике, у просторима заштитним оградама материјала, виш-

ком дрвета, крпцама по поду, опљима на столу за резање, са специфичним мирисом љепила и боје, и свјеже скуване кафе, рано изјутра. Овога пута, главну изложбу посвећујемо искључиво људима из сцене, и њих сјављамо под свјетлост рефлексора. Изабрали смо радове мајстора израђене у 16 позоришћа из: Београда, Будве, Љубљане, Новог Сада, Подгорице, Сарајева, Суботице и Загреба – навели су организатори Бијенала.

Програм ове манифестације реализован је кроз изложбе, радионице, симпозијум и друге формате „који служе идентификовању појава, потреба, проблема и тенденција у свим доменима сценског дизајна и сценског простора“.

Регионални Селекциони тим радио је у саставу: проф. Јанко Љумовић, продуцент (Подгорица, Цетиње), Ања Пирнат, продуценткиња (Љубљана), Мирна Рустемовић, драматуршкиња (Загреб), Бесфорт Идризи, глумац и редитељ (Битољ), Асја Крсмановић, драматуршкиња (Сарајево), Даринка Михајловић и Селена Орб, костимографкиња (Београд, Нови Сад). Током неколико мјесеци интензивног рада Селекциони тим одабрао је дванаест представа, док је жири радио у саставу: Радивоје Динуловић, архитекта (Београд, Нови Сад), Филип Јовановски, архитекта, сценограф и визуелни уметник (Скопље, Битољ) и Матко Ботић, драматург, театролог, музичар и позоришни критичар (Загреб, Сплит).

Важан задатак Бијенала је и поновно покретање вредновања креативног рада у сценском дизајну, прије свега у позоришту, као и у различитим сегментима савремене сценске продукције у Србији и региону. Стручни жири Бијенала сценског дизајна додијелио је награде и признања према категоријама које су успостављене 1997. године. Те категорије ослањају се на висок углед у професионалном окружењу, навели су организатори Бијенала. Награђивање се ослања на освјетљавање догађаја који имају елементе сценског дизајна, а не улазе у уобичајене категорије за награде (сценографија, костим, сценска музика).

С. Маројевић

„Ифигенија“ на фестивалима у Велесу и Приштини

Комад о људској катастрофи

Представа „Ифигенија“, коју је по познатој Еурипидовој трагедији „Ифигенија у Аулиди“ режирао и адаптирао **Зоран Ракчевић**, 19. септембра изведена је на **Интернационалном фестивалу античке драме „Стоби“**, који се скоро двије деценије одржава у Велесу (Сјеверна Македонија). У јулу је „Ифигенија“ играна и на **Анфитеатар фестивалу** у Краљеву. Тај копродукентски пројекат „Корифеј

„Ифигенија“ у рукопису Зорана Ракчевића

театра“ и центара за културу из Колашина и Бијелог Поља, подсјетимо, средином маја тријумфовао је на **Међународном театарском фестивалу у Приштини** (ПИТФ), гдје је освојио двије, од четири награде, колико их се додјељује на тој интернационалној позоришној смотри. „Ифигенија“ је на приштинском Фестивалу, проглашена за **најбољу представу у цјелини**, а признање за **Најбољу епизодну улогу** припало **Јелени Ђукић** за улогу *Клиџемнесије*. Конкуренија је била јака јер су се у Приштини такмичили ансамбли значајних позоришних представа из: Италије, Шпаније, Сјеверне Македоније, Црне Горе и Косова, у селекцији од око 100 пристиглих пријава. Реакција публике на извођење овог комада у Велесу и Приштини била је изванредна, без обзира на језичку баријеру. У децембру 2021. је ансамбл „Ифигеније“ наступио је и на респектабилном регионалном театарском фестивалу „Дани Јурислава Коренића“ у Камерном театру у Сарајеву. Представа је одиграна и на свим значајним сценама у Црној Гори. Посљедње извођење овог комада забиљежено је 24. септембра, у оквиру Подгоричког културног љета.

У овом комаду играју: **Јелена Ђукић, Анђелија**

Рондовић, Ђорђије Татић, Петар Новаковић, Моамер Касумовић, Уна Лучић и Огњен Секулић. Део глумачког тима је и музичар **Бојан Пеко Минић** који је и аутор музике.

Редитељ Ракчевић је раније изјавио да је Еурипидово дјело актуелно и двије и по хиљаде година од његовог рођења, те да као такво траје, добијајући наново другачија тумачења, актуелизацију и фокус. „Ифигенија“, како је рекао, је комад људске катастрофе.

У конценџрацији власџи за коју се џрпи и пайи, Еурипид нам казује да су људске жрџиве за највеће друшџивене идеале часније од прихваџања ограниџене слободе. Ми у џом неизбјежном сџорију џрагамо за данашњим човјеком који је опсједнуџ духовима скоро на археџипског неолибералног дискурса, гђе се, као грчки јунак, баџрга између дикџаџа обезљуђене моћи и конџроле с једне, и поџиснуџе емоџивне, џопле, људске, па и болне исџине живоџа, с друге сџране. Данашњу Ифигенију не убија про-рочансџиво, како џо можемо испрве схваџиџи, већ оџупљела и обесмишљена људска природа, рекао је Ракчевић.

„Ифигенија“ је, тврде продуценти, „најзначајнија представа настала у Колашину, по многим професионалним мјерилима“. Представа је суфинансира-ло Министарство културе Црне Горе посредством Конкурса за развој културе на сјеверу за 2020. годину. Финансијску подршку пружили су и Општина и Туристичка организација Колашин, као и неколико спонзора, освједочених пријатеља колашинске позоришне сцене.

С. М.

„Коњи убијају, зар не?“ на РУТА фестивалу

Метафора о бесрамном изабљивању људи

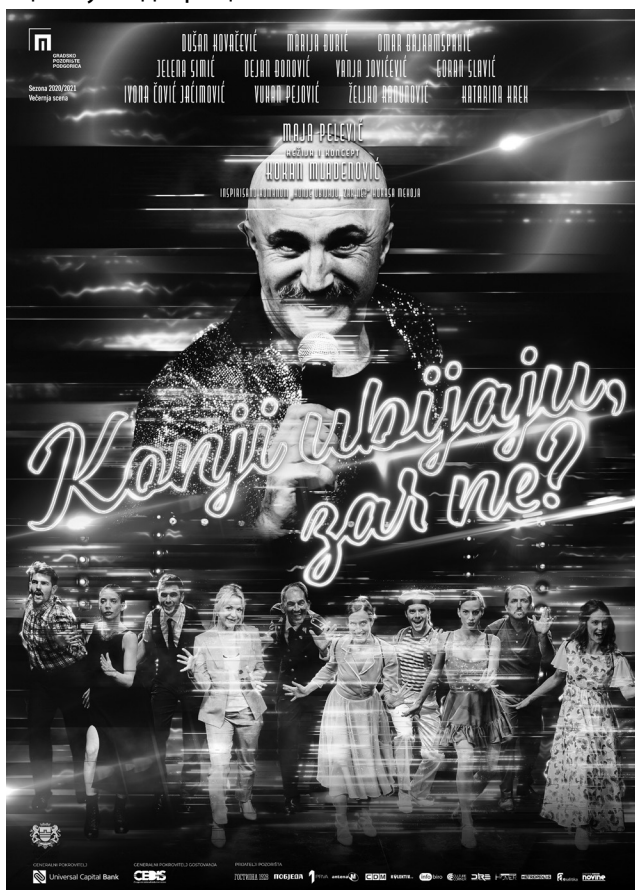
ПОЗОРИШТЕ

Представа „Коњи убијају, зар не?“ из продукције Градског позоришта Подгорица изведена је 8. августа у оквиру програма Регионалне уније театара - фестивала РУТА Група Триглав, који се одржао на Брионима.

Овај комад коју је по тексту **Маје Пелевић** режирао **Кокан Младеновић**, премијеру је имао у мају 2021. године и до сада је имао неколико успјешних фестивалских наступа и гостовања ван сцене у Подгорици.

*чећку обећавају добићак и бољићак, упо-
тријеби вас и злоупотреби, а на крају завр-
шиће понижени, одбачени као ошпад неког
новог човјечанства. Та врсћа бесрамног изра-
бљивања људи док их шјерају да својим пони-
жењем и крвљу забављају људе јесте нешто
што је у овој представи доминантно*, ријечи
су редитеља Младеновића.

РУТА Група Триглав је мрежа партнерских по-
зоришта из градова земаља регије коју уз Град-

„Коњи убијају, зар не?“ фестивалска представа

ско позориште из Подгорице чине и Позориште *Ulysses*, Местно гледалиште љубљанско, Београдско драмско позориште, Камерни театар 55 из Сарајева и Драмски театар Скопље.

Идеја која стоји иза регионалне уније је отварање врата за сарадњу између позоришта у региону, како би се подстакла интеракција, како између професионалаца из позоришне струке, тако и с публиком којој се пружа прилика за упознавање с рецентном позоришном продукцијом из сусједних земаља. РУТА Група Триглав замишљена је као низ фестивала који би се у размацама од неколико мјесеци одржавали у градовима домаћинима из којих долазе потписници пројекта.

У представи играју: **Душан Ковачевић, Марија Ђурић, Омар Бајрамспахић, Вања Јовићевић, Горан Славић, Јелена Симић, Дејан Ђонович, Бранка Фемић/Ивана Човић, Вукан Пејовић, Катарина Крек и Жељко Радуновић.**

Представа је метафора наших животи. Наше власи, капитализма, гдје вам на по-

С. М.

„Шћери моја“ на Театар Фесту „Петар Кочић“

Лаурет три престижне награде

Награда за најбољу режију додијељена је Ани Вукотић, за сценски покрет Соњи Вукићевић, а Награду „Корак у храброст“, глумцу Мирку Влаховићу.

Представа „Шћери моја“, Маје Тодоровић у режији **Ане Вукотић** освојила је три награде на **24. Театар Фесту „Петар Кочић“** који је одржан у Бања Луци од 5. до 12. јуна. Жири у саставу: **Милица Краљ**, редитељка, **Ђурђа Тешић**, редитељка, и **Јасна Диклић**, глумица, једногласно је одлучио да **Награду за најбољу режију** додијели **Ани Вукотић**. У образложењу Жирија наводи се да је „редитељка Ана Вукотић показала вјештину у компоновању сложених театарских елемената савременог текста, једноставне, а дубоке глумачке игре и сликовитог визуелног позоришног идентитета“. **Награду за сценски покрет**, Жири је додијелио **Соњи Вукићевић** наводећи да је „надахнут, маштовит, промишљен сценски покрет допринио високом умјетничком домету представе“.

Жири Радио телевизије Републике Српске у саставу: **Јелена Којовић Тепић**, **Татјана Бурсаћ** и **Ернест Завила** једногласно је одлучио да **Награду Корак у храброст** на Театар фесту Петар Кочић 2022. године додијели **Мирку Влаховићу** за улогу књаза **Николе** у представи „Шћери моја“ Црногорског народног позоришта.

„У времену кад се женама поново доводи у пићање елементарно право на одлучивање о власитијом мијелу, кад жене говоре наглас али их преижежно слушају само друге жене, један изванредни глумац, из земље коју обично доживљавамо као врло патријархалну, доноси нам улогу оца женског

дјеишћа који је спреман да погази све шћо његов наслијеђени хабишус јесће и мора да буде и покаже како се воли. Маесћиралном игром, **Влаховић** нам је одржао позоришни час о шћоме шћа ошћац, мушкарац шћреба да буде и јуче и данас и увијек. Нисмо се лако одлучили коме од аушћорског шћима додијелишћи награду. Аушћорка шћексћа **Маја Тодоровић**, режисерка **Ана Вукошћић** и **Вања Јовићевић**, која маесћирално шћумачи главну женску улогу кнегиње **Зорке**, учинили су ову предсћаву незаборавном, али је ипак **Мирко Влаховић шћај** који је начинио највећи **корак у храброст**, **корак из исћоријског коншћексћиа** и **рашћничког наслеђа** у **чисћу љубав** у којој јесмо и шћреба да будемо сви **исћи**“, наведено је у образложењу.

Представа „Шћери моја“ изведена је 10. јуна Театар Феста „Петар Кочић“. То је било 51 извођење овог комада у којем играју: **Вања Јо-**

„Шћери моја“ - наступ на Фестивалу у Бања Луци је 51 извођење

вићевић, **Мирко Влаховић**, **Варја Ђукић**, **Славко Калезић**, **Душан Ковачевић**, **Горан Вујовић**, **Стеван Радусиновић**, **Слободан Маруновић**, **Данило Челебић**, **Зоран Вујовић** и **Мишо Обрадовић**. Режију и адаптацију потписује **Ана Вукотић**, сценографију **Александар Вукотић**, костимографију **Лео Кулаш**, композитор је **Александар Радуновић Попај**, сценски покрет **Соња Вукићевић**, сарадник на драматургији је **Балша Почек**, извршна продуценткиња **Нела Оташевић**.

С. Маројевић

Са гостивања „Укроћене горопад“ у Чортановцима

На Шекспир фестивалу - (Не)Конвенционални Шекспир

Редитељ Пројковски, Шекспирову комедију, насталу у касној ренесанси, на сцену поставља на модеран начин, али и даље задржава елизабетански и класични Шекспиров израз у представи.

У оквиру **9. Шекспир фестивала**, друге вечери (почетак јуна) у Чортановцима, изведена је представа градског позоришта Подгорица **„Укроћена горопад“** у режији **Дејана Пројковског**.

Почетак представе збуњује публику тиме што (публици тада и даље непознат) лик *Слај* ван сцене отпочиње текст. Међутим оно што је било конфузно јесте чињеница да он (као гледалац) тражи своје мјесто у публици док разводница покушава да га помјери са сцене. Када публика схвати да је све то дио представе почиње смијех, директна импровизација глумца Горана Славића и интеракција са појединцима из публике, а након његовог „успављивања“ на сцени отпочиње познати дио Шекспирове комедије „Укроћена горопад“ који публику спроводи кроз три различите радње.

У све три радње, које се спајају у једну, постоје протагонисти који су носиоци исте. Цјелокупна представа јесте „представа“ коју путујући глумци играју за „господара“ *Слаја*, у ствари пијанца, кога група момака убјеђује да је господар који је био у дубоком сну до тада. Путујући глумци за *Слаја* играју представу о двије ћерке Батиста, Катарини (Милица Мајкић) и Бјанци (Вања Јовићевић), које су сушта супротност по карактеру, а визуелно то представљају црна и бијела хаљина које праве контраст између „ђаволице“ Катарине и „анђела“ Бјанке. Томе наравно слиједе Бјанкини удварачи и Петручио (Лазар Драгојевић) Катаринин вјереник. Ту се прича дијели на два дијела гдје прати односе мушкараца и жена, не само у сексуалном смислу, већ и како ми данас, као друштво, схватамо тај однос и како би/не би он требало да изгледа.

Редитељ Пројковски Шекспирову комедију, насталу у касној ренесанси, на сцену поставља на модеран начин, али и даље задржава елизабетански и класични Шекспиров израз у представи. Костимима дјевојка који су скроз модернизовани и костимима мушкараца који су бијели са елизабетанским крагнама ствара се граница између два израза, што се визуелно приказује и у сценографији. Кулисе на два спрата које су тамне и по/у којима се може ходати симбо-

„Укроћена горопад“ на Шекспир фестивалу

лизују неку врсту данашњих клубова/дискотека, док „под“ представљају дрвене даске, које подсјећају на традиционално позориште. Уз све то, публика је у Чортановцима имала прилику да сједи са све три стране сцене, јер се представа играла на отвореном, и тиме је атмосфера допринијела да се гледаоци осјећају као да гледају представу из Елизабетанског доба, узимајући у обзир да су тада позорнице грађене тако да публика има прилику да гледа представу са све три стране.

У појединим тренуцима публика има потешкоће да схвати у којој се „радњи“ сада налазе ликови и шта се у ствари на сцени дешава. Са превише свега, представа добија конотацију „пренапорне“, мада се након кратког периода публика прилагоди томе и сваким минутом схвата све боље и боље о чему је ријеч. Перформанс глумаца јесте театралан, што ова представа и тражи, а изведба Лазара Драгојевића јесте она која је обиљежила вече. Млади глумац Драгојевић представу „носи“ на својим леђима и сву пажњу одвлачи на себе. Својим физичким способностима изводи невјероватне акробатске трикове, свира електричну гитару, док својим глумачким способностима успијева да, као и остали ликови, пренесе видни развој лика од почетка и све до краја.

Музика јесте један од битнијих сегмената представе. Иако се не зна колико жанрова је промијењено и колико пјесама је изведено на сцени, од звука усне хармонике до хард рока, најзанимљивији дио била је журка након свадбе. У тој сцени глумци имају чудан мизансцен гдје поређани у врсту изводе неки облик кореографије, док се један по један издвајају из реда и рецитују текстове новокомпонованих нумера и данашњих „треп“ хитова. Том сценом се ствара једна сатирска атмосфера која нас натјера да размислимо како у ствари данас изгледају свадбене журке и јесу ли много погријешили у овом „карикирању“?

Градско позориште Подгорица / извор: hcupozoriste.rs

„Град театар“ партнер на пројекту „СВИЈЕТ МОГУЋНОСТИ“

„Град театар“ партнер на пројекту „СВИЈЕТ МОГУЋНОСТИ“

Пројекат је кофинансиран од стране Креативне Европе и има за циљ укључивање особа са сметњама у развоју у процес настанка позоришне представе.

Учесници конференције у Сарајеву

У Сарајеву је 31. августа, одржан први радни састанак партнера на пројекту „СВИЈЕТ МОГУЋНОСТИ/ ENABLED THEATRE“ кофинансираног од стране Европске уније из програма Креативна Европа.

Овај пројекат ће имплементирати East – West Центар из Сарајева, као водећи партнер, те ЈУ „Град театар“ Будва Црна Гора, Српско народно позориште Нови Сад – Србија, Плесни центар

„Тала“ Загреб – Хрватска. Наведене организације и институције су кроз разне умјетничке пројекте дугогодишњи сарадници, те је овај пројекат наставак регионалне сарадње на задовољство свих учесника.

На Прес конференцији су присуствовали најзначајнији национални медији БиХ којима је представљена идеја пројекта и партнери на пројекту. Учесницима конференције су, између осталог, представљени циљеви пројекта, питања везана за менаџмент и координацију и дефинисани су рокови за имплементацију одређених активности. Потписивањем партнерског споразума од стране представника институција и успостављањем Управног одбора који ће руководити пројектом, званично је отпочела прва фаза имплементације „Свијета могућности“.

„Свијет могућности“ је први регионални умјетнички пројекат који ће кроз двосмјерну размјену, укључити умјетнике, експерте и особе са потешкоћама у развоју као и њихове породице. Својеврсно истраживање кроз одређене форме планираних радионица, које ће се одржавати у партнерским земљама, резултираће умјетничким ђелом – представом која ће се играти у све четири земље.

Пошребно је да се освијесџи друшџво, јер у овом моменџу џа свијесџ код нас није довољно развијена, јер живимо у свијесџу Инсџаграма и фойџошопа и нечега џиџо ја зовем фашизам здравља, у које сви желе да буду фанџасџични, док је сџварни свијесџ много комплекснији и у џом комплексном свијесџу посџоје људи који имају другачији џреџман у друшџву, навео је Харис Пашовић, председник Управног одбора пројекта, редитељ и директор East – West Центра Сарајево.

Циљ пројекта је да публику кроз умјетнички израз упознамо и приближимо им свијет особа са потешкоћама у развоју и учинимо их више видљивим у данашњем времену гђе је императив бити „савршено здрав, лијеп и успјешан“, док је стварност много комплекснија.

Прес служба „Град театар“

На 3. Фестивалу „Театар на раскршћу“

Мићуновићу Награда за најбољу режију

Мићуновић на додјели награде у Нишу

Црногорски редитељ **Бранислав Мићуновић** добитник је Награде за најбољу режију и награде округлог стола критике за представу „My name is Goran Stefanovski“ на 3. Фестивалу „Театар на раскршћу“, који је од 5. до 12. септембра одржан у Народном позоришту Ниш.

У оквиру такмичарске селекције овогодишњег „Театра на раскршћу“, поред представе „My name is Goran Stefanovski“ у продукцији Драмског театра из Скопља, нашле су се значајне регионалне представе и редитељи: „Витезови лаке мале“, Андраша Урбана у продукцији позоришта Деже Костолањи из Суботице, „Хрватски пут ка срећи“, Боба Јелчића Сатиричког казалишта Керемпук из Загреба, „Орач и смрт“ Силвију Пуркаретеа Народног позоришта „Васил Александри“ из Јашија, Румуније, „Госпођица Јулија“, Хариса Пашовића, у продукцији „Опере“ и Театра „Мадленианум“ из Београда и „Рехниц – Анђео уништења“, редитељке Сабине Митерекер, у продукцији Сарајевског ратног театра и Хрватског народног казалишта из Мостара.

О наградама је одлучивао стручни Жири: Васил Василев, Жанина Мирчевска, Татјана Радишић, Душан Ковачевић и Ненад Новаковић.

Прихватајући се нимало лаког материјала састављеног од компилација дјела Горана

Стефановског, редитељ се храбро ухватио у кошца са свим драматуршким и сценским изазовима и на себи својствен начин, у оригиналном редитељском рукопису, идеју борбе човјека на овим просторима и његовог бијега од истих, досљедно спровео уз помоћ изванредних сценских и глумачких рјешења, наводи се у образложењу Жирија.

Жири округлог стола критике у саставу: Миливоје Млађеновић, Сашо Огненовски, Дејан Петковић, Зорана Краљ, Наташа Гвозденовић, Бојан Муњин и Оливера Милошевић, у образложењу награде за представу „My name is Goran Stefanovski“ наводи **да је ову велику представу наших животи, Горана Стефановског, једног од највећих драмских писаца Македоније и региона, редитељ Бранислав Мићуновић режирао модерно и брижљиво, градећи велику, сјешну мешафору о пошрази за идентитетом и прибјежиштем као константи људске судбине. Глумци Драмског театра из Скопља извели су јај беспрекорни театарски каледоскоп суверено, јаким глумачким средствима и филтрираним емоцијама,** наведено је у образложењу.

С. М.

Лара Драгојевић и Павле Богојевић освојили награде у Москви

Студенти мастер студија Факултета драмских умјетности Универзитета Црне Горе, са студијског програма Глума (класа професора Бранка Илића) Лара Драговић и Павле Богојевић освојили су три прве награде у двије номинације на Међународном музичком такмичењу „Шансона“, у Москви.

Лара Драговић и Павле Богојевић су побиједили у соло номинацијама „Вокална вјештина глумца“ и такође, у још једној номинацији „Вокални ансамбл“, гдје су добили још једну, трећу по реду, Прву награду, у својству вокалног дуа.

На овом међународном такмичењу ово двоје студената су изводили соло композиције и дуете

из филма/ мјузикла „Бриљантин“ и композиције из чувене музике за драму „Егмонт“, Гетеа, коју је компоновао Бетовен, уз клавирску пратњу Дмитрија Гриниха, а под менторством доц. др Саре Вујошевић Јовановић.

Покровитељи овог Међународног такмичења су: Департамент културе града Москве, Одјељење за културу Краснојарског краја, а организатори су реномирани креативни студио „Срећни круг“ из Москве и студио „Отворени Сибир“ из Краснојарска.

Усљед минуле епидемиолошке ситуације у свијету, тренд онлајн форми такмичења/фестивала се наставља, а поменуто такмичење се одржало путем веб платформе у двије етапе, од 21. августа до 5. септембра ове године.

С. М.

Лара Драговић и Павле Богојевић

„У трагању за златном жицом“

Андро Мартиновић: *Погледајте кроз прозор и видјећете шраг шог човјека, као биљег у времену.*

Промоција **био-библиографије Живка Николића**, ауторке **Вере Ђукановић**, уприличена у четвртак **15. септембра** у **Црногорској кинотеци**. Књига је рађена поводом осамдесетогодишњице рођења и двадесетогодишњице смрти великог синеасте.

Књига представља попис радова о Николићевом животу и дјелу, приказа његових филмова, учешћа на фестивалима и награда, а чине је два поглавља - Стваралаштво Живка Николића и Литература о Живку Николићу.

Прво поглавље садржи одјељке: Краткометражни филмови, Дугометражни играни филмови, ДВД издања, ТВ серије и филмови, Књижевни рад (сценарија и поезија) и Интервјуи, док се друго поглавље односи на: Монографске публикације и посебни отисци; Поглавља и чланци у књигама и зборницима, Чланци у часописима и новинама и Електронски извори.

Промоција је имала атипичан концепт: одломке Живкових излагања о филму и о себи, које је одабрао уредник издања Андро Мартиновић, говорили су глумци: Вања Јовићевић, Лара Ђукановић, Славко Калезић и Вукан Пејовић. Текстове датирају од интервјуа поводом Николићевог добијања награде 1971. године, када је филмом „Траг“ дебитовао на 18. Фестивалу југословенског документарног и краткометражног филма у Београду, преко интервјуа који су објављени у часописима и новинама послије успјеха филма „Марко Перов“ 1975. године или интервјуа након успјеха филма „Прозор“ у Оберхаузену, интервјуа у Пули - након пројекције филма „Бештије“.

Занимљиво је што мени много више пребацују што личим на самога себе, него што неким замијерају што личе на неке друге. Мислим да је сасвим нормална ствар да се човјек закупи једним моштивом који жели да објасни.

То је као кад уђеш у рудник и упорно тражиш своју златну жицу. Е, управо то ја у својим филмовима радим. Ушао сам у рудник и још увијек тражим драгоцености за које знам да су ту... То су ријечи Живка Николића на које, поред низа осталих, подсећа Вера Ђукановић, ауторка вриједне био-библиографије посвећене непревазиђеном црногорском синеасти. Књига названа „У трагању за златном жицом“ изазвала је пажњу јавности, а представљена је на један посве другачији начин.

Živko o filmu i o sebi

PROMOCIJA BIO-BIBLIOGRAFIJE ŽIVKA NIKOLIĆA

Četvrtak, 15. septembar u 20h

CRNOGORSKA
KINOTEKA

На промоцији су се низале Живкове ријечи, које можда најсликовитије говоре о **његовом дјелу, као и вриједности књиге која је посвећена њом познатом синеасти.**

У филму мора да постоји неко језгро ирационалног на коме у свим својим филмовима инсистирам... Данашњем гледаоцу је све ближа идеја филма, осјећање, његова атмосфера. Зато немамо право да се према филму

односимо догматски, треба сваком филму дозволићи да живи, да пронађе пут до свога гледаоца. У тој свим мањим филмовима, посебно крајним 'ћути' се зашто што смањам да филм неколико припада ликовној умјешности, да се изражава путем слике. За мене нема већег догађаја од лица човјековог у крупном плану... Мислим да су мјесто и врије-

је привилегована: људи јој се препуштају...

Моја љубав за филм рођена је вјероватно у сликарству и што је последица неког мог ликовног схватања филма... У ствари, ја сам имао и ликовних и глумачких и литерарних амбиција, па сам хтио све што да објединим. Схватио сам да ми је филм за што најбоља прилика... Филм мора да посматра што више пи-

ме гдје човјек први пут угледа и почиње да открива свијет најпресудније ствари у његовом животу...

За живој је потребно мало лудости, иако да је и за умјешност потребно и рационално. Само оно што се ошме нашој рационалности је вриједно, све остало је резултат нашег знања и нашег познавања, а оно је увијек скромно. Филм је живи организам. Никад га не треба шумачићи и анализираћи. Зашто се филму људи не препуштају као музици? Музика

и да даје што мање одговора. Одговори припадају гледалишту.

На мене су мало утицали режисери. Јесте да међу њима има мојих љубимаца, какви су, рецимо, Куросава, Висконти, Луј Мал... Али на мене су пресудно утицали сликари - Тицијан и Рембрант, а онда и Лубарда.

Мислим да је жена већа снајна природе од мушкарца и што ме покреће на размишљање... Не волим кад се жене агресивно боре за 'женска права', јер шиме се одјељују од мушкараца

и сџварају два џабора. Мислим да џреба до се боре за џубав, а не за права, велике борбе су знак недосџајка џубави, нашем свијету недосџаје џубав и женска борба не смије до се дефинише у рај и подјелу...

Неразлучива је лична слобода од слободе сџваралашџва. Много се данас говори о слободама, а заправо нијесмо ни свјесни џџа џа ријеч значи. За мене је чиста апсџракција и још дуго ће џако осџаџи... Сви моји филмови су обојени осјећањем смрџи џџо приџајена лебди изнад нас, наших судбина, попуџ сџраже која чека џренуџак да нас пошаље на свој пуџ. А ми, ипак, не вјерујемо, или се бар правимо да не вјерујемо да ће нас сџиџи...

Црна Гора посџоји у свима нама појединачно и имамо право на онакву какву је носимо у себи. Посџоји хиљаду углова из којих се може посмаџраџи, не Црна Гора, него свијет, а ја се на неки начин чџаваог живоџа бавим џоме и увијек имам пиџања заџџо је џаква а не оваква и износим, наравно, своје виђење. Треба се нашалиџи са самим собом. Снага једног народа је управо у слободи и храбросџи да се нашали на свој рачун и изнесе неке слабосџи...

Ја вјерујем у пра слике, ја вјерујем у наслијеђене слике којих до краја нијесмо свјесни и у неком плодном џренуџку се џе слике појављују и просџо нас окупирају. Без свог личног односа према сџварима не можеш о џима говориџи, а да не понављаш оно џџо је већ о џима говорено, без свог кључа не можеш уџи ни у један свијет, већ можеш само споља да га одсликаваш и да оно џџо добијеш има значење опџџег мјесџа. Ту се доџичемо проблема сџваралачког персоналиџеџа.

Врло чесџо одлазим у Црну Гору, везан сам за џу, али је велика опасносџ идеализоваџи завичај. Неспоразум је изгледа у џоме џџо се мени никад не чини да правим филм о завичају. Правим филмове о свијету, а снимам их у завичају. Али, џо нису филмови о завичају. Да је џако, не би „Чуди невиђено“ сада на фестивалу у Монџреалу добило неуобичајено повољне криџике. Не би га разумјели да нема џу неку димензију универзалног у себи. Тамо сџварно посџоји много миџова, а свако рушење миџа је болна сџвар. Са друге сџране,

људи су склони да својаџају Црну Гору, да бране своју предсџаву о џој као једину џачну и истџиниџу. То је нека врџа паџриоџског догмаџизма. Имам разумијевања и за џо...

Публика је на промоцији била у прилици и да погледа два Николићева дјела, „Ждријело“ и „Прозор“. Медији су забиљежили да се ријетко, готово никада, не дешава да публика и након

последњег аплауза и даље сједи у својим столицама. То се десило на промоцији ове књиге у Црногорској кинотеци. Утисак сличан уводној ријечи књиге коју је записао Андро Мартиновић: „Погледајте кроз прозор и видјећете траг тог човјека, као биљег у времену“.

Извор: Црногорска киноџека

Монтенегро филм фестивал

„Ми смо дјеца филма“

Са затварања Фестивала у Херцег Новом

Фокус филмског програма био је усмјерен на промоцију регионалне кинематографије. Пратећи, посебно едукативни садржаји организовани су са циљем анимације нове публике, као и промоције укупне важности кинематографије.

Филмски фестивал Херцег Нови – Монтенегро филм фестивал, 35 по реду, одржан је од 22. до 28. августа 2022. године, под слоганом „Ми смо дјеца филма“.

Публика је ужива у филмским остварењима у оквиру пет селекција, три такмичарске – дугометражног играног, документарног и студентског филма, и двије вантакмичарске – „Кино Европа“ и програм „Мреже фестивала Јадранске регије“.

Програмска концепција овогодишњег, јубиларног издања била је фокусирана на филмове региона, у циљу својеврсног омажа оснивачима и првом фестивалском издању. Филмови су приказивани на четири локације на отвореном: на тврђавама Канли Кула и Форте Маре, у дворишту Куће нобеловца Ива Андрића и амфитеатру Дворане Парк, испред палате Буровина, са циљем да фестивалски живот буде што видљивији и вибрантан. На тај начин Фестивал се позиционирао не само као релевантан културни догађај за све грађане, већ и као снажан елемент богатије туристичке понуде, посебно ако се има у виду, да су специфичне локације на којима се одржавао, дио богатог наслеђа Херцег Новог.

Фокус филмског програма био је усмјерен на промоцију регионалне кинематографије, отварајући том концепцијом простор за филмове који

његују аутентичан умјетнички сензибилитет, храбар приступ друштвеној стварности, филмском језику и продукцији, са акцентом на представљање пресека савремених поетика и израза.

Када је ријеч о дугометражном филму, нетакмичарска селекција је Кино Европа, у оквиру које су на тврђави Форте Маре приказани најуспјешнији *art-house* дугометражни играни филмови етаблираних аутора и ауторки, односно филмови приказани и(ли) награђени на престижним европским филмским фестивалима.

Такмичарска селекција документарног филма обухватила је 25 краткометражних документарца из цијелог свијета, фаворизујући креативне документарце. Креативни ауторски приступ имао је предност над темом, личностима, догађајима, мјестима, појавама или идејама третираним у филму. Програм је одржан у дворишту Куће Ива Андрића. Такмичарска селекција студентског филма обухватила је краткометражне студентске филмове (игране, документарне, експерименталне, анимирани), аутентичног ауторског приступа и храбрих визија.

Мрежа фестивала Јадранске регије (Network of Festivals in the Adriatic Region) је први пројекат ове врсте око којег су се удружили Сарајево Филм Фестивал, Загреб Филм Фестивал, Фестивал ауторског филма и Филмски фестивал Херцег Нови, у циљу сарадње у програмима и промоцији најрелевантнијих регионалних фестивала. Мрежу Фестивала Јадранске регије подржала је Креативна Европа. Филмови селектовани у оквиру овог програма приказани су на тврђави Форте Маре.

Поред филмског програма, 35. Издање Филмског фестивала Херцег Нови – Монтенегро Филм Фестивала посветио је посебну пажњу пратећим, посебно едукативним садржајима, у циљу анимације нове публике, као и промоције укупне важности кинематографије.

Покровитељи 35. Филмског фестивала Херцег Нови – Монтенегро филм фестивала су Министарство културе и медија Црне Горе и Општина Херцег Нови, а извршни продуцент Јавна установа културе „Херцег-фест“.

С. М.

... Импресум ...

Позоришни савјет:

Миомир Бели

Ковачевић

(предсједник)

Миодраг Бато

Самарџић

Ратко Раичевић

Зоран Маловић

Вељко Дендић

Директор:

Радинко Крулановић

Умјетнички директор:

Јанко Јелић

Уредница:

Славојка Маројевић

Дизајн и графички

прелом:

Весна Сушић

Техничка припрема

текстова:

Весна Вукићевић

Анка Томић

Фотографија насловнице:

Анка Гардашевић

Штампа:
RAS PRESS

НИКШИЋКО **ПОЗОРИШТЕ**

Трг Саве Ковачевића 5

Телефон 040 213 566

Телефон за резервације
карата: 069 490 198

www.niksickopozoriste.me

ПОЗОРИШТЕ

РЕПЕРТОАР

НИКШИЋКА КУЛТУРНА СЦЕНА 2022

ОКТОБАР
2022

01.10. СУБОТА
Фоаје Никшићког позоришта,
20.00 ч.
Изложба радова
„NO CONCERT“
Општина Никшић и ЈУ Никшићко позориште

02.10. НЕДЈЕЉА
Никшићко позориште, 20.00 ч.
**„МОДНА НОЋ
УЗ ЛИЈЕПЕ СТИХОВЕ“**
Dani models agency
и ЈУ Никшићко позориште

03.10. ПОНЕДЈЕЉАК
Никшићко позориште,
10.00 ч. и 12.00 ч.
„Дјечија недјеља“
Представа за дјecu
Весна Алексић

**„ПИПИ ДУГА ЧАРАПА
У КВИЗИОНЕРУ“**
Режија: Оливера Викторовић Турашковић
Играју: Марта Милосављевић,
Тијана Улчев и Иван Иванов
„Пан театар“ Београд
Цијена улазнице: 2,00€

03.10. ПОНЕДЈЕЉАК
Никшићко позориште, 20.00 ч.
Монодрама Весне Станковић
„МИЛУНКА“
Режија: Петар Станојковић
Театар „Балкан Нови Покрет“ Београд
Цијена улазнице: 5,00€

04.10. УТОРАК
Никшићко позориште, 20.00 ч.
Весна Станковић/Зоран Мијаљевић
„УБИ МЕ КУРЈЕ ОКО“
Режија: Весна Станковић
Играју: Срђан Ивановић, Милан Калинић
и Весна Станковић
Театар „Балкан Нови Покрет“ Београд
Цијена улазнице: 5,00€

05.10. СРИЈЕДА
Никшићко позориште,
10.00 ч. и 18.00 ч.
„Дјечија недјеља“
Представа за дјecu
„ЗЕМЉА ЧУДЕСА“
Васпитачи - ментори: Рената Крулановић,
Далиборка Матијасевић, Зорица Ничевић,
Јана Раичевић и Јасмина Жугић
ЈПУ „Драган Ковачевић“ Никшић,
Позоришна труппа „Чаробњаци“
и ЈУ Никшићко позориште
Цијена улазнице: 2,00€

06.10. ЧЕТВРТАК
Никшићко позориште, 20.00 ч.
17. Међународни Никшић гитар фестивал
Концерт
**ДУБРОВАЧКИ СИМФОНИЈСКИ
ОРКЕСТАР ДУБРОВАЧКИ ГУДАЧИ**
Солиткиња Бјанка Салати, гитара (Пољска)
НВО „Anagastum guitar society“
и ЈУ Никшићко позориште
Улаз слободан

07.10. ПЕТАК
Никшићко позориште, 20.00 ч.
17. Међународни Никшић гитар фестивал
Концерт
ДАМИР ИМАМОВИЋ ТРИО (БИХ)
НВО „Anagastum guitar society“
и ЈУ Никшићко позориште
Улаз слободан

Диригент Предраг Костовић

10.10. ПОНЕДЈЕЉАК
Никшићко позориште, 20.00 ч.
Концерт Влатка Стефановског
и Крагујевачког академског
оркестра акордеониста
Општина Никшић и ЈУ Никшићко позориште
Цијена улазнице: 5,00€

12.10. СРИЈЕДА
Гостовање, Књажевско – српски
театар Крагујевац
17. Међународни позоришни фестивал
„Јоакимфест“
Представа за награђене
Марк Камолети
„БОИНГ-БОИНГ“
Режија: Растислав Толић
Играју: Стеван Вуковић, Јован Кривокапић,
Гордана Мићуновић, Маја Стојановић,
Јана Гардашевић Булатовић и Никола Васиљевић

13.10. ЧЕТВРТАК
Гостовање,
Дом културе Чачак
Марк Камолети
„БОИНГ-БОИНГ“
Режија: Растислав Толић
Играју: Стеван Вуковић, Јован Кривокапић,
Гордана Мићуновић, Маја Стојановић,
Јана Гардашевић Булатовић и Никола Васиљевић

14.10. ПЕТАК
Гостовање,
Пулс театар Лазаревац
Марк Камолети
„БОИНГ-БОИНГ“
Режија: Растислав Толић
Играју: Стеван Вуковић, Јован Кривокапић,
Гордана Мићуновић, Маја Стојановић,
Јана Гардашевић Булатовић и Никола Васиљевић

16.10. НЕДЈЕЉА
Гостовање, Позориште
„Зоран Радмиловић“ Зајечар
Отварање Фестивала
„Дани Зорана Радмиловића“
Марк Камолети
„БОИНГ-БОИНГ“
Режија: Растислав Толић
Играју: Стеван Вуковић, Јован Кривокапић,
Гордана Мићуновић, Маја Стојановић,
Јана Гардашевић Булатовић и Никола Васиљевић

21.10. ПЕТАК
Никшићко позориште, 20.00 ч.
По роману Горана Врачара
„СЕДМИ ДАН“
Режија и драматизација: Александар Лазић
Играју: Предраг Васић, Јелена Велковски,
Јелица Ковачевић, Александар Лазић
и Горан Султановић
Културни центар Источно Ново Сарајево
и Удружење „Путујући глумац“
Цијена улазнице: 5,00 €

24.10. ПОНЕДЈЕЉАК
Фоаје Никшићког позоришта,
19.00 ч.
Изложба из архива ЈУ Музеји и галерије
„ТРАГОВИ У ВРЕМЕНУ“
ЈУ Музеји и галерије Никшић
и ЈУ Никшићко позориште
Улаз слободан

Напомена: ЈУ Никшићко позориште задржава право измјене репертоара.

НИКШИЋКО ПОЗОРИШТЕ

Opština Nikšić

Часопис „Позориште“ суфинансира Министарство културе и медија као пројекат од значаја за остваривање јавног интереса у области културно – умјетничког стваралаштва у 2022. години.